

Hradištský

Zpravodaj

1-2024

Partnerství s Essenem a Busturíí

**Centrum obce:
Dlouhá cesta,
ale nestojíme**

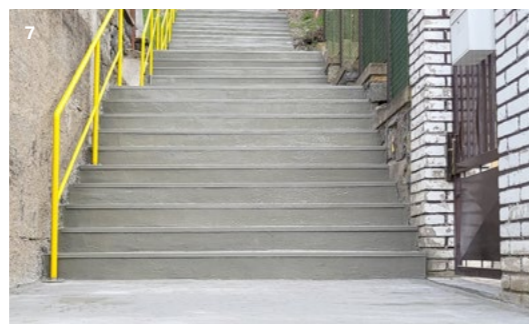
5

**Splněný sen
o malé venkovské
pekárně**

28

**Pozvání na
fotbalové jaro**

30

1
Navzdory složitým podmínkám neustálých onemocnění v řadách účinkujících se v neděli 17. prosince podařilo uspořádat živý betlém, poprvé profesionálně ozvučený.

2
Během vánočních svátků se vinou tání sněhu a deštivého počasí zvedly hladiny řek. Na Sázavě byl vyhlášen 3. povodňový stupeň. Na Vltavě se zvýšil průtok regulací vltavské kaskády.

3
Obyvatelé v ulici Na Ovčičkách a členové stejnojmenného spolku upravili poslední únorovou neděli terén podél komunikace, aby byla lépe odvodněna. Děkujeme!

4
V sobotu 2. března se za hojně účasti veřejnosti uskutečnil pikovický masopust, který byl tentokrát tematicky laděný v duchu populárního seriálu Simpsonovi.

5
V úterý 5. března proběhla v knihovně beseda, na které se představili místní architekti podílející se na rozvoji Hradištka v rámci Komise pro rozvoj obce.

6
Dámská taneční skupina Nech-těla odpočívát oslavila v sobotu 16. března své 10. narozeniny na tanečně společenském večeru, kde vystoupili místní tanečníci všech generací.

7
Na Brunšově byla dokončena oprava schodů, která probíhala v zimním období. Práce zkomplikovala pokládka epoxidové vrstvy, jež vyžadovala vhodné klimatické podmínky.

8
Začátkem dubna začal havarijný zásah restaurátorů na záchranu fresek na zámku, aby nedošlo k jejich dalšímu poškození. Obec podala žádost o spolufinancování na Ministerstvo kultury.

Milí čtenáři,

je známou pravdou, že každá mince má rub a líc. Zima byla krátká a mírná, takže sice nevymrzly bacily a lyžaři zaplakali, ale všichni jsme ušetřili na topení. Jaro přišlo brzy a zahradníci na jedné straně nedočkavě začali převracet zem a druhým dechem se obávali o osud rozkvetlých stromů. A aby toho nebylo málo – tak nám ještě zavrou most. Ten, co nás spojuje se Štěchovicemi, potažmo s Prahou, a tedy se zbytkem světa.

Dojždění do Prahy bude pár měsíců trochu peklíčko, ale ruku na srdce – zase taková novinka to není. Už jsme zažili opravu tohoto mostu před třiceti lety, náhradní „parníkovou“ dopravu, uzavírku a opravu silnice z Brunšova na Hradištko a nekonečné kolony, uzavírky a semaforey na silnici č. 102 podél Vltavy. Lhostejno, zda je má na svědomí rozvodněná řeka, padající skály, velký sezonní provoz nebo jen kamion, který se nevešel pod měchenický most. A kde je líc téhle mince? Třeba se naučíme víc jezdit vlakem.

A možná nám to ani nebude připadat tak dlouho. Čas totiž poměřujeme optikou délky svých životů. Proto dětem rok připadá nekonečný, protože je to třeba desetina jejich dosavadního života. Pro nás, co už po světě nějakou dobu chodíme, je to možná jen padesátina. Takže my, co už nejsme mladí, máme výhodu, že nám to bude připadat kratší.

Na dlouhé cesty vám přinášíme Zpravodaj, ve kterém se například dočtete, že se nám sice na čas vzdálila Praha, ale o kousek blíže máme do španělské Busturie. Možná, že i ty vzdálenosti jsou relativní.

Přeji vám na každodenních cestách hodně trpělivosti.

Hana Hradilová

www.hradistko.cz

Obsah 1 – 2024

Zprávy z obce

Rekonstrukce štěchovického mostu	4
Co nás čeká v nejbližším období	4
Centrum obce: Dlouhá cesta, ale nestojíme	5
Zapojte se do participativního rozpočtu	6
Nové místo konání voleb pro volební okrsky	6
Co se mění novelou zákona o matrikách	7
Změna ve složení zastupitelstva	7
Z jednání zastupitelstva obce	8
Cíle státu v odpadovém hospodářství	9
Volně pobíhající psi v obci způsobují mnohým z nás strach	10

Partnerství s Essenem a Busturií

Přátelské vztahy s hasiči z belgického Essenu	11
Společné projekty se španělskou obcí Busturia	12
Po stopách Anjela Lekuony z Busturie až na Hradištko	13
Slavnostní akt v Busturii a společná paměť s Hradiškem	14
„Popel“ je dokument o síle lidské paměti	16

Rozhovor

Příběhy španělských deportovaných by neměly upadnout v zapomnění	17
--	----

Z historie

Chudý kraj zachránilo pěstování jahod	20
---------------------------------------	----

Společenská kronika

Diamantová svatba manželů Peškových	21
-------------------------------------	----

Škola

Patron dětí pomáhá tam, kde je nejvíce potřeba	22
Družinu navštívili indiáni	23
Představení dramatického kroužku	23

Školka

Zápis dětí do Mateřské školy Hradištko	24
--	----

Spolky

Zažít Hrádo jinak 2024 aneb Na co se můžet začít těšit	25
Podél Sázavy pěšky a vlakem	26
Hasiči získali nové vozidlo	26
Klidné období se nakonec rozjelo	27

Místní podniky

Splněný sen o malé venkovské pekárně	28
--------------------------------------	----

Kultura

Na Hradištko se vrátily plesy	29
-------------------------------	----

Sport

Pozvání na fotbalové jaro	30
---------------------------	----

Z přírody

Líska se hodí k ledasčemu	31
---------------------------	----

Napsali jste nám

Poděkování Zpravodaji	32
-----------------------	----

V pátek 22. března proběhl křest první knihy s ilustracemi místní rodačky Barbory Burianové nazvané „Ať žije královna!“ Bára

je také autorkou ilustrací v tomto Zpravodaji, které odkazují k partnerským městům z Belgie a Španělska.

Zpravodaj obce Hradištko 1 – 2024. Vychází 3. dubna 2024. Vydává obec Hradištko pro obyvatele a rekreaty Hradištka, Brunšova, Píkovice a Rajchardova. Evidence MK ČR E 17527. Náklad 1400 výtisků – zdarma. **Distribuce:** Obecní úřad Hradištko. **Tisk:** Tiskap, s.r.o. **Redakční rada:** Lucie Hašková, Mgr. Hana Hradilová, Bc. Rudolf Zděnek, Mgr. Klára Budilová, PhDr. Květa Šubrtová, Zdeněk Prošek. **Grafická úprava:** Ondřej Kahánek. **Ilustrace:** Barbora Burianová. **Foto:** Ondřej Pilát. **Adresa vydavatele a redakce:** Obecní úřad Hradištko, Ve Dvoře 1, Hradištko. **IČ:** 00241245. **e-mail:** redakce@hradistko.cz. V elektronické podobě je Zpravodaj na adrese: www.hradistko.cz Uzávěrka příštího čísla je 20. května 2024. Autor fotografie na titulní straně: **Ondřej Pilát**

Rekonstrukce štěchovického mostu

Po několika letech příprav a očekávání rekonstrukce štěchovického mostu Dr. Edvarda Beneše vybral Středočeský kraj na konci loňského roku zhotovitele, který by měl zahájit opravu 22. 4. 2024. Ta by měla trvat devět měsíců.

Vlastníkem mostu a investorem celého díla je Středočeský kraj, správu vykonává Krajská správa a údržba Středočeského kraje. Rekonstrukce mostu proběhne za jeho úplné uzavírky. Obec Hradištko stejně jako další dotčené obce mají velmi malý vliv na celou akci. Proto jsem velmi ráda, že zhotovitel vyšel vstříc požadavku obce a po dobu, kdy to provádění stavby umožní, vymezí přes rekonstruovaný most průchod pro pěší, což výrazně zmírní dopad uzavírky mostu na každodenní život nás všech. Bere tím však na sebe určitá rizika, a pokud by docházelo k porušování pravidel stanovených stavbou pro pohyb ve vymezeném koridoru, vystavíme sami sebe riziku uzavření pěšího propojení. Proto prosím o respektování pravidel stanovených na stavbě v danou chvíli a předem všem děkuji.

V čase, kdy průchod nebude možný, bude spojení mezi oběma břehy zajišťováno přívozem s nástupem v ulici Přístavní. Pro parkování vozidel bude vymezena plocha naproti sběrnému dvoru v ulicích Šlemínská a K Přehradě. Platné jízdní řády náhradní kyvadlové dopravy mezi Brunšovem a Pikovicemi vydá dopravce cca 14 dní před uzavírkou. Zároveň řešíme zajištění dostupnosti a včasného příjezdu složek IZS.

Na stránkách obce zveřejňujeme veškeré potvrzené informace týkající se rekonstrukce mostu, uzavírek, omezení, náhradní dopravy, parkování a dalších souvisejících opatření. Web obce nabízí možnost zaregistrovat si e-mailovou adresu pro zasílání aktualit, což po dobu rekonstrukce mostu doporučuji. Mimo to bude vždy uveřejněno na vývěskách. Pokud tedy budete mít jakékoliv nejasnosti či dotazy, neváhejte se obrátit na pracovníky obecního úřadu.

Jsem si vědoma, že se tato stavební akce, kterou nemůžeme ovlivnit, dotkne každého z nás a děkuji za toleranci a pochopení.

Radka Svobodová
starostka

Co nás čeká v nejbližším období

Významnou investiční akcí Středočeského kraje bude kromě rekonstrukce štěchovického mostu příprava projektu na celkovou rekonstrukci krajských komunikací II. třídy Benešovské ve směru do Krňan a III. třídy Pikovické, na kterou obec opakovaně apeluje.

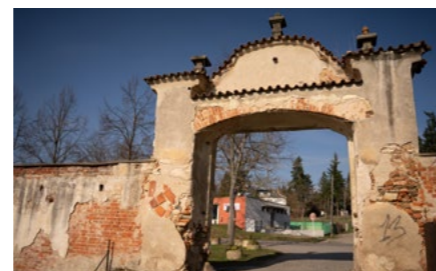
V oblasti dopravy a provozu na komunikacích zadala obec revizi současného stavu dopravního značení, protože stávající značky si mnohdy významem vzájemně odporují. Výstupem prověření bude návrh nového značení, které budeme měnit po etapách.

V dubnu budou zahájeny restaurátorské práce na sanaci barokních fresek na stropech v 1. patře budovy zámku a čeká nás i oprava zámecké brány a přilehlých ohradních zdí. Na obě akce jsme požádali o dotaci na spolufinancování.

Ve věci výstavby objektu Billy pokračujeme v jednáních. Investor, se kterým obec uzavřela Memorandum o spolupráci, získal k realizaci projektu souhlas rakouské centrály společnosti. Investor nyní připravuje projektovou dokumentaci celkového záměru.

Ke konci loňského roku bylo vysazeno osm okrasných třešní v ulici K Sekance. Protože se podařilo vypořádat vlastnictví pozemků pro výsadbu další části aleje, budeme moci vysázet dalších 25 stromů. Uvítáme tipy i na další lokality na nové aleje, majitel pozemku však musí vždy s výsadbou souhlasit.

Radka Svobodová
starostka
Foto: Ondřej Pilát

Centrum obce: Dlouhá cesta, ale nestojíme

Zhmotnění studentských vizualizací historického centra naší obce jsou snem většiny z nás. K jeho obnově však vede dlouhá cesta postupných kroků a bude ještě nějaký čas trvat, než budou tyto kroky na první pohled viditelné. Kam jsme se už posunuli?

Po konzultacích s architektem Benešem jsme objednali dopravní analýzu centra. Analýza obnášela průzkum dopravy v centru obce, tj. průjezdnost, vytíženost stávajících parkovišť, případně kde se parkuje nevhodně, dále průzkum pohybu v ulicích a okolo autobusových zastávek v centru, vytipování vhodných míst pro otáčení autobusů, aby nemusely projíždět Tiskárenskou ulicí a podobně. Průzkum byl proveden na přelomu února a března. Uvědomujeme si, že je to ještě spíše zimní provoz, který neodpovídá let-

nímu. Nicméně jsme chtěli stihnout získat data před uzavírkou štěchovického mostu, abychom měli potřebné podklady pro tvorbu koncepce už letos.

Dále se pro Hradištko vypracovává ekonomická analýza. Slouží k hrubé finanční rozvaze a rozmyslu, kolik bude co stát a kde by naopak obec mohla získat finanční zdroje. To nám pomůže zodpovědně rozhodnout, čím můžeme začít, na které části máme vlastní zdroje, kde se dají použít dotace a kde by bylo vhodné jednat o spolupráci se soukromým investorem.

V úterý 5. března 2024 proběhla v knihovně beseda Architektura ve veřejném prostoru s architektem Benešem a s místními architekty sdruženými v Komisi pro rozvoj obce. Tam jsme se mohli zasnít, jak to jednou bude v Hradištku krásné, až bude centrum opravené a znovu živé a funkční. Zároveň z besedy vyplynulo, že pro uchopení tak velkého veřejného prostoru s tolika neznámými,

jsou místní architekti i náš „obecní“ architekt velkým přínosem.

Stále přemýšlíme, jak využít potenciál historických objektů, ale zároveň na nich nelpět za každou cenu. Naší snahou je vytvořit moderní a nadčasové centrum.

Pokud se také zamýšlíte, budeme rádi, když s námi své úvahy budete sdílet na:

safrankova@hradistko.cz
obec@hradistko.cz

Nebo se zapojte do probíhající veřejné diskuze na setkáních, přednáškách a dalších akcích pořádaných proto, aby se společný zájem i potřeby různých zájmových skupin lidí z Hradištká propály do obnovy centra.

Markéta Šafránková Bejkovská
Foto: Ondřej Pilát

Zapojte se do participativního rozpočtu

Zajímá vás veřejný prostor a jeho využití? Máte nápady, jak ho zlepšit? Zapojte se do druhého ročníku participativního rozpočtu „Hradištka společně“. Návrhy je možné podávat od začátku dubna do konce června.

Návrh může podat každý občan starší 15 let, který v naší obci žije nebo pracuje. Místo realizace musí být v majetku obce. Náklady na realizaci projektu se musí pohybovat v rozmezí od 10 do 200 tisíc Kč. Návrhy, které komise posoudí jako realizovatelné, budou zveřejněny na webových stránkách participativního rozpočtu. Občané pak prostřednictvím hlasování, které bude probíhat celý srpen, rozhodnou o tom, který z návrhů bude realizován. V loňském ročníku se na předních místech ocitly návrhy na porízení altánu a dřevěných lehátek do volnočasového areálu u Vltavy v ulici K Přehradě a pingpongový stůl, který je volně přístupný v zámecké zahradě.

Těšíme se na vaše nápady! Všechny zásady, pravidla a harmonogram participativního rozpočtu najdete na:

www.hradistko.cz/participativni-rozpocet

Lucie Hašková
Foto: Ondřej Pilát

Nové místo konání voleb pro volební okrsky

Rostoucí počet obyvatel v obci zvyšuje nároky na zajištění dostatečného počtu členů volebních komisí i vhodných prostor. Proto jsme se rozhodli uspořádat volby pro všechny místní voliče na jednom místě.

Počet voličů v konkrétním volebním okrsku je rozhodující pro stanovení počtu členů jednotlivé volební komise. V důsledku nárůstu počtu obyvatel v posledních letech pro nás ze zákona vyplývá povinnost zvýšit počet členů ve volebních komisích.

Na základě zkušeností z minulých voleb, kdy některé z volebních místností již byly prostorově limitující, jsme se rozhodli pro změnu. Pro konání voleb jsme vymezili nové prostory, a to v budově Základní školy Hradištka, kde budou umístěny volební místnosti pro všechny tři volební okrsky:

- pro volební okrsek č. 1 Hradištka (voliči s trvalým pobytem v části obce Hradištka a Rajchardov)
- pro volební okrsek č. 2 Pikovice (voliči s trvalým pobytem v části obce Pikovice)
- pro volební okrsek č. 3 Brunšov (voliči s trvalým pobytem v části obce Brunšov)

Oznámení o době a místě konání nejbližších voleb, 7. a 8. června 2024 do Evropského parlamentu, bude zveřejněno prostřednictvím úřední desky obecního úřadu, na webových stránkách obce a na místních vývěskách. Současně bude informace o novém místě konání voleb připomenuta při doručování volebních lístků. V průběhu voleb bude vždy z jednotlivých částí obce zajištěna doprava k volebním místnostem. Podrobnosti o dopravě budeme zveřejňovat.

Věříme, že pro všechny občany se stane nové místo pro konání voleb komfortním a zároveň důstojným místem ke splnění svého volebního práva.

Radka Svobodová
starostka

Co se mění novelou zákona o matrikách

Novelou zákona o matrikách a dalších souvisejících zákonů došlo k několika změnám, které by měly vést k modernizaci a zefektivnění matriční agendy. Představíme si ty nejdůležitější z nich.

Do registrovaného partnerství je možné vstoupit před kterýmkoli matričním úřadem (namísto stávajících 14 registrujících matričních úřadů).

V oblasti určení otcovství bude možné nově i před jakýmkoli matričním úřadem nebo zastupitelským úřadem ČR uzavřít tzv. trojdohodu mezi manželem matky dítěte, popř. jejím bývalým manželem, dále mužem, který tvrdí, že je otcem dítěte, a matkou dítěte. Přičemž podstatné je, že k určení otcovství v případě tzv. trojdohody nemůže dojít dříve, dokud nenabyde právní moci rozhodnutí o rozvodu manželství.

Nově se umožňuje zapsat jména zdrobnělá a domácká. Vznikne-li matričnímu úřadu pochybnost o existenci jména nebo jeho správné podobě, bude občan povinen předložit zcela nově odborné podklady od veřejné výzkumné instituce, jejímž předmětem činnosti je výzkum v oblasti jazykovědy, anebo znalecký posudek.

Ke změnám (navýšení) dochází v oblasti správních poplatků, např. správní poplatek za vydání stejnopisu matričního dokladu bude činit 300 Kč, nově se zpoplatňuje vydání vícejazyčného standardního formuláře částkou 100 Kč, osvědčení, že snoubenci splnili požadavky pro uzavření církevního sňatku částkou 500 Kč, sňatek v případě, že ani jeden snoubenec nemá trvalý pobyt v místě matričního území částkou 1 000 Kč, v případě povolení sňatku na jiném vhodném místě či jiném čase určeném matričním úřadem částkou 3 000 Kč.

Iva Varcabová

Změna ve složení zastupitelstva

V prosinci 2023 rezignoval na funkci zastupitele Tomáš Pipota. Dle jeho slov byla důvodem únava ze spolupráce se zastupiteli. Členem zastupitelstva byl nepřetržitě od roku 2006. Pracoval zejména na přípravách rozpočtů, dotací a úvěrů, jeho zásluhou byl dohodou ukončen spor s Královskou kanonií premonstrátů, dvě volební období zastával pozici místostarosty. Velmi mu děkujeme za jeho dlouholetou a obětavou práci pro obec. Na uvolněné místo nastoupila Mgr. Miloslava Zahálková z téže volební kandidátky (Naše společná obec), které jsme rovněž položili tři otázky. Její odpovědi tu přinášíme.

Mgr. Miloslava Zahálková
členka školní a sociální komise

Jaká byla vaše motivace kandidovat v obecních volbách?

Zajímá mě veřejné dění, ráda jsem jeho součástí. Na Hradištka mě osud zavál v roce 2006. Jsou tu milí lidé, krásná příroda, dobré sousedské vztahy. Je však

třeba doplnit občanskou vybavenost a některé inženýrské sítě a také se věnovat péči o kulturní dědictví, které nám tu zanechaly předchozí generace. Rozvoj obce zbrzdil dlouhá léta se vlekoucí restituční spor, který dopadl pro obec dobře – má poklona patří současným i bývalým představitelům obce, kteří mají na tomto dobrém výsledku lví podíl.

Do zastupitelstva přicházíte v polovině volebního období, co byste za ty dva roky ráda stihla?

Ráda bych spolupracovala při realizaci již rozjetých projektů. Zapojila jsem se také do práce v Komisi školské a sociální. Naprostou většinu svého profesního života jsem strávila výukou matematiky a fyziky na pražských školách a péčí o talentované žáky, takže k této oblasti mám blízko.

Byla jste starostkou jedné z pražských městských částí a práci v zastupitelstvu tedy dobře znáte. V čem očekáváte anebo už spatřujete odlišnosti mezi samosprávou (částí) Prahy a venkova?

V dnešní době je práce samospráv venkovských obcí (zejména v okolí Prahy) i městských částí Prahy velmi podobná. I komunální politika je umění možného. Jedná se zejména o umění obstarat (mimo běžný rozpočet) dotace na investice, na vybavení obecních objektů, na péči o veřejnou zeleň. V pražských městských částech je násobně vyšší hustota osídlení, a tedy větší počet školských a zdravotnických zařízení, jejichž zřizovatelem či správcem je dotyčná městská část. Je tam však také větší anonymita, zejména mezi obyvateli panelových sídlišť. To klade vyšší nároky na udržování veřejného pořádku a údržbu veřejné zeleně. Složení současné hradištské samosprávy je, podle mého názoru, velmi dobré, protože je profesně i věkově různorodé. Doufám, že se nám podaří posunout rozvoj v obci zas o kus dál.

Hana Hradilová

Z jednání zastupitelstva obce

Zastupitelstvo obce schválilo:

- Podání žádosti o státní účelovou dotaci na zabezpečení péče o válečné hroby z programu Ministerstva obrany „Zachování a obnova historických hodnot I, identifikační číslo programu 107290“.
- Záměr směny a uzavření směnné smlouvy o výměně nemovitostí. Předmětem směny jsou pozemky v katastrálním území Hradištko pod Medníkem, a to nově vzniklá pozemková parcela parc. č. 851/2, ostatní plocha, ostatní komunikace, s výměrou 1 208 m², dosud nezapsaná v katastru nemovitostí, oddělená na základě GP č. 3509-1/2023 z pozemku p.č. 851/2, zapsaného na LV 10001, za pozemky parc. č. 478/2, orná půda, s výměrou 324 m², dosud nezapsaného v katastru nemovitostí, odděleného na základě GP č. 3509-1/2023 z pozemku p.č. 478, zapsaného na LV 1158 a parc. č. 479/2, orná půda, s výměrou 884 m², dosud nezapsaného v katastru nemovitostí, odděleného na základě GP č. 3509-1/2023 z pozemku p.č. 479, zapsaného na LV 1158. Pozemky podél komunikace K Sekance jsou směňovány za účelem narovnání evidenč-

ního a skutečného průběhu komunikace a scelení ploch. Výměra směňovaných pozemků je rovnocenná 1 208 m².

- Záměr prodeje a uzavření smlouvy kupní na pozemek - stavební parcelu parc. č. st. 2287, zastavěná plocha a nádvoří o výměře 230 m²; (na pozemku stojí stavba č. evid. 1508, objekt rodinné rekreace, zapsaná na LV 3574, která není součástí pozemku a není předmětem prodeje a je v majetku určené osoby), a na pozemek - pozemkovou parcelu p.č. 677/2, ostatní plocha, sportoviště a rekreační plocha o výměře 1 372 m², který je zapsán v katastru nemovitostí vedeném u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Praha - západ na LV č. 10001 pro k.ú. Hradištko pod Medníkem, obec Hradištko, okres Praha - západ. Pozemky jsou dotčeny záplavovým územím řeky Sázavy. Kupní cena činí 1 922 400 Kč.
- Záměr vyhlášení výběrového řízení na veřejnou zakázku malého rozsahu na stavební práce pod názvem „Rekonstrukce místních komunikací v obci Hradištko, ul. Velká Podkova a Okružní“ a pověřuje

starostku obce vypracováním zadání výběrového řízení dle směrnice č. 01/2023 „Zásady a postupy při zadávání veřejných zakázek“. Předpokládaná hodnota zakázky je 5 100 000 Kč bez DPH.

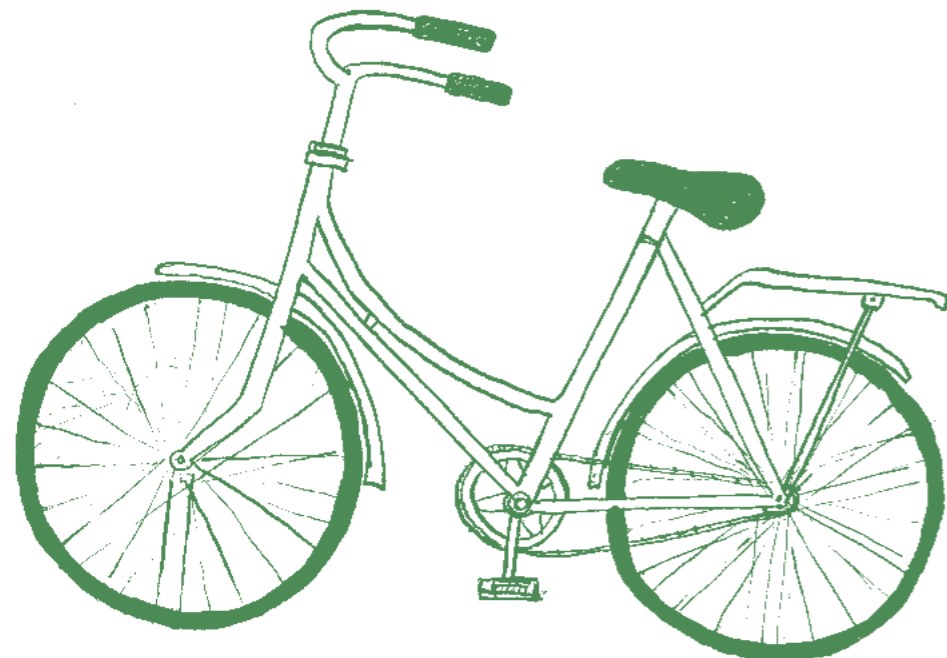
- Zásady participativního rozpočtu obce Hradištko pro rok 2024.
- Přijetí daru prostřednictvím darovací smlouvy z rozpočtu Středočeského kraje ze Středočeského fondu na podporu participativních rozpočtů obcí a měst ve výši 50 000 Kč.

Zastupitelstvo vzalo na vědomí:

- Informaci starostky o Uzavření Kupní smlouvy č. 2024-P-035 na kolový nakladač KRAMER 5035 v hodnotě 954 000 Kč.

Kompletní znění usnesení najdete na:

www.hradistko.cz/samo-sprava/dokumenty-zastupitelstva

Cíle státu v odpadovém hospodářství

Povinností každého občana danou zákonem je třídít odpad z domácnosti. Obec vytvořila podmínky pro třídění všech odpadů, které je možno ukládat na sběrném dvoře a do kontejnerů v obci. Je na každém, jak se k tomu postaví. Nedílnou součástí celé anabáze s odpady a jeho likvidací jsou finance.

Likvidace jedné tuny odpadu z popelnice na směsný komunální odpad (SKO) nás stojí 3 000 Kč, jedna tuna objemného odpadu stojí 4 000 Kč, bioodpad likvidujeme za 400 Kč za tunu, odpadní dřevo a pneumatiky zadarmo, za elektroodpad a kovy dostaneme zapláceno a náklady na svoz a likvidaci papíru, plastů a skla nám zaplatí EKO-KOM. Z toho vyplývá následující: když odpad roztřídíte tam, kam patří, dost výrazně ušetříme a peníze, které obec každý rok doplácí za likvidaci odpadů, může využít jinde.

Stát nařídil obcím plnit od roku 2025 cíle odpadového hospodářství a stanovil obcím celou řadu nových povinností - např. do konce roku 2023 nesmí být součástí směsného komunálního odpadu

stránkách obce zveřejnili anketu týkající se zájmu o svoz bioodpadu. Zajímá nás také váš názor na možnost zavedení pravidelného svozu směsného komunálního odpadu (neboli popelnice od domu) jednou za 14 dní a názor týkající se pálení bioodpadů. Odpovědělo zhruba 10 % obyvatel obce.

O svoz bioodpadu za příplatek projevil zájem pouze 40 domácností, proto tuto nadstandardní službu zatím zavádět nebudeme. Nerozhodli jsme se ani pro zavedení 14denní frekvence svozu směsného komunálního odpadu, polovina respondentů byla proti. Protože vnímáme přibývajících stížností týkající se pálení zahradního odpadu, zajímá nás i pohled občanů na tuto problematiku. Překvapivě víc než polovina dotázaných by současné podmínky pálení neměnila, 18,7 % respondentů je pro větší omezení a pouze 50 občanů by si přálo úplný zákaz pálení. Ani v tomto směru tedy nechystáme žádné razantní kroky v úpravě platné vyhlášky.

Jiří Auterský
Foto: Ondřej Pilát

bioodpad, od roku 2025 je nutné vytrídít alespoň 60 % směsného komunálního odpadu, od roku 2030 alespoň 65 % a od roku 2035 alespoň 70 %. Podle nařízení státu bychom měli v naší obci v příštím roce 20 % nevytríděného odpadu z popelnic přesunout do kontejnerů na tříděný odpad.

Výsledky ankety

Neustále proto hledáme možnosti, jak nakládání s odpady a jejich likvidaci zlevnit, zefektivnit a pro občany zjednodušit. Začátkem roku jsme na webových

Přehled produkce odpadů najdete na:

www.hradistko.cz/obecnii-urad/odpadove-hospodarstvi

Volně pobíhající psi v obci způsobují mnohým z nás strach

Tentokrát bych se ráda věnovala problematice volně pobíhajících psů. Naši rodinu bohužel potkala nepříjemná situace v podobě dítěte pokousaného cizím psem.

V důsledku útoku psa se naše dítě začalo psů obávat a rázem se jemu i nám zkomplikoval běžný život, k němuž patří pohyb po ulicích (nejen naší) obce. Narážíme na nové překážky, které jsme dříve nevnímali. Mám na mysli především psy pohybující se bez vodítka mezi obyvateli.

Nikdy jsme netrpěli strachem ze psů, nicméně jsme si uvědomovali rizika spojená například s většími jedinci, některými rasami nebo s toulavými psy. Nově však vzbuzují obavy úplně všichni bez ohledu na velikost či plemeno. Těžko poručit instinktivní reakci těla, která velí vycouvat z ulice, v níž se v dálce pohybuje pes bez páníčka. Představte si, jak vypadá cesta domů, když se na každém rohu bojíte, kde a kdo na vás vyskočí, protože si vás chce očichat nebo olíznat.

Strach ze psů

Při sdílení našeho zážitku a čerstvých zkušeností s tímto omezením jsem zjistila, že podobně žije mnoho lidí v našem

okolí, jen jsem to doteď netušila. Nodovdla jsem si představil, s čím se potýkají lidé trpící strachem ze psů. Každý bez výjimky mi okamžitě vylíčil své nepříjemné zážitky – bez ohledu na to, zda se jedná o pejskaře či nepejskaře. Zaskočilo mě, že kolika konfliktům a nepříjemným konfrontacím kvůli psům dochází.

Majitelé psa samozřejmě vědí, že právě ten jejich je hodný a nikomu by neublížil. A většinou mají naprostou pravdu. Ale i vám, majitelům hodných, milých, mazlivých pejsků, bych ráda zprostředkovala, jak jejich pobíhání mezi lidmi bez vodítka vyvolává mnohým téměř zástavu srdce a nepopsatelné momenty strachu. O těchto vnitřních stavech se totiž nedozvíte, nemusejí být na první pohled vůbec patrné. Až skrze emoce svého dítěte poznám, kolik nástrah prožívají všichni, kdo se psů bojí (ať už se z této fobie snaží vyléčit, nebo ji prostě přijali a žijí s ní). Jak plánují trasu své procházky, cesty na autobus nebo nákup, že se snaží nechodit sami a jaké s sebou nosí prostředky na případnou obranu.

Prosba k majitelům psů

Chtěla bych vás proto všechny požádat, abyste zvážili, zda volné proběhnutí vašeho pejska stojí za pocit ohrožení,

který může vyvolat v některém z kolemjdoucích. Zkuste se vžít do situace, kdy třeba kvůli strachu právě z vašeho mazlíčka zareaguje některé dítě (ale děje se to i dospělým) zkratkovitě, zamatkuje a vběhne pod projíždějící automobil nebo se zraní při překrotném útoku před domnělým nebezpečím.

Ani nedávná závažná zkušenost nezměnila náš pohled na psy, stále je považujeme za skvělé přátele a úžasné tvory. Nicméně mnohem více si nově všímáme i nebezpečí, které je s nimi spojené. Úplně jinak teď vnímám videa týkající se psů a dětí. Už nevidím jen roztomilost, ale též možné následky případného nečekaného útoku. Ten může celé rodině změnit život. A nejen rodině postiženého, ale i rodině majitelů dotyčného psa. Představte si, jak by se vám žilo s vědomím, že jste viníky nějakého neštěstí. A to nemluvím o všech právních a finančních důsledcích, které z toho také mohou vyplývat.

Mnozí majitelé psů pravděpodobně na mnou popisovaný problém nahlíží úplně jinak a mají pro svůj postoj mnoho argumentů. Nicméně faktem je, že dle platné místní vyhlášky se mají psi na veřejných prostranstvích a v zastavěných částech obce pohybovat pouze na vodítku. Proto prosím všechny, aby si před letní sezonou uvědomili i mnou nastíněné okolnosti související s pohybem jejich psa. Všem, kdo jste ohleduplní, děkuji za sebe i za svou rodinu!

Klára Budilová

Přátelské vztahy s hasiči z belgického Essenu

Sbor dobrovolných hasičů Hradištko udržuje již mnoho let přátelské vztahy s dobrovolnými hasiči z belgického Essenu. Vzájemnou spolupráci navázali už v roce 1997, a to při příležitosti 90. výročí od založení SDH Hradištko. Od té doby se oba sbory pravidelně navštěvují a předávají si poznatky a zkušenosti nejen z hasebních zásahů, ale i z běžného fungování dobrovolných hasičských sborů.

Jako první měl na Hradištku přátelské vazby velitel essenských hasičů Leo Biermans. „Poprvé jsem jel s rodinou do Čech už v roce 1972 v době hluboké totality. Od té doby se všechno velmi zjednodušilo. V průběhu let jsme tam našli mnoho přátel a samozřejmě jsem navázal také úzké kontakty s místními hasiči,“ zavzpomínal. V roce 1997 se uskutečnila první návštěva belgických hasičů, a to u příležitosti oslav 90. výročí založení SDH Hradištko. Právě tehdy začala vzájemná spolupráce, která trvá dodnes.

O velice přátelských vztazích svědčí například skutečnost, že po ničivých povodních v roce 2002 uspořádal starosta

Essenu ve spolupráci s tamějšími hasiči veřejnou sbírku na pomoc obětem této přírodní katastrofy. Za vybrané peníze nakoupili deky, dezinfekční prostředky, ale hlavně 1 000 kusů vakcíny proti žloutence. Další velký počín belgických přátel se odehrál v roce 2005, kdy hradištským hasičům darovali starší výjezdové vozidlo Mercedes. To oddaně sloužilo zdejší záahové jednotce až do konce roku 2016. Nyní stejně dobře slouží hasičskému sboru na Třebšíně.

Smlouva o spolupráci

Ve dnech 8. a 9. května 2004 proběhly oslavy 175. výročí založení hasičského sboru v Essenu, kterých se zúčastnila delegace z Hradištko v čele s tehdejší starostou Antonínem Mertou. Při této příležitosti starostové obou obcí podepsali smlouvu o spolupráci v oblasti výměny informací vedení samosprávy a spolupráci na vzájemném rozvíjení projektů.

Ve stejném duchu se nesou i oslavy významných výročí hradištských hasičů, kterých se vždy účastní hasičská delegace z Belgie vedená velitelem Leem Biermansem. Čestným hostem bývá i starosta města Essen Gaston Van Tichelt.

Jedním z důkazů dlouholetého přátelství je například pojmenování místních

ulic. Při procházce Essenem můžete narazit na „Hradistkostraat“, stejně tak na Hradištku máme ulice s názvem Belgická a Essenská. Před místní hasičskou zbrojnicí se dozvíte, kterým směrem se Essen nachází a kolik kilometrů ho od Hradištko dělí.

Poslední roky ukazují, že přátelské vazby se mohou rozšířit i za hranice hasičských sborů. Svědčí o tom dvě návštěvy essenských skautů, kteří si Hradištko vybrali jako jednu z destinací při svém letním putování po evropských zemích. A možná se podaří navázat také spolupráci mezi školami nebo na dalších úrovních obou samospráv. Na přelomu května a června navštíví Essen místní hasiči včetně starostky naší obce Radky Svobodové. O průběhu této oficiální návštěvy vás budeme informovat v příštím čísle Zpravodaje.

Milan Burian, Lucie Hašková

Společné projekty se španělskou obcí Busturia

Na konci loňského roku jsme uzavřeli smlouvu o partnerství se španělskou obcí Busturia, která leží v baskickém regionu nedaleko města Bilbao. Jaké máme společné aktivity a čeho se mohou účastnit naši občané?

V dubnu 2022 jsme přivítali skupinu potomků několika španělských deportovaných z pobočného koncentračního tábora Hradištka. Prožili jsme s nimi velmi emotivní chvíle – když procházeli po dlážděné silnici, kterou vězni stavěli, když stáli na místě bývalého tábora a především, když na tomto místě zasadili duby z města Guernika, které bylo v roce 1937 vybombardováno a od té doby je celosvětovým symbolem míru a smíření.

Několik potomků a dalších nadšenců intenzivně pátrá po osudech španělských vězňů, odhalují jména obětí, bolestné příběhy i dojemné projevy solidarity a přátelství. A o svých objevech informují ty, jimž toto poznání zaplňuje díru v srdcích, kterou způsobilo mnohaleté nevědomí o tom, co se stalo s jejich blízkými.

Celá iniciativa způsobuje, že se rozrůstá síť přátelských vazeb mezi lidmi napříč Evropou a ukazuje se, jak je důležité budovat kolektivní paměť. Jedním z důsledků těchto nových přátelství je uzavření partnerství mezi obcemi Hradištka a Busturia. Založili jsme novou komisi pro mezinárodní spolupráci, která funguje ve složení: Lucie Hašková, Markéta Šafránková, Lenka Otradovcová, Milan Burian a Petr Matyáš. Poslední jmenovaný je shodou okolností občanem Hradištka, a zároveň pracuje na českém velvyslanectví v Madridu. Díky němu se celý příběh společné historie obou obcí dozvěděl nový český velvyslanec Libor Sečka, kterého téma zaujalo natolik, že při své první cestě zamířil právě do regionu Baskicko a navštívil obec Busturia. Pětičlenná delegace z Busturie dorazí na Hradištka v květnu a zúčastní se pietního aktu. Občané se mohou těšit na přednášku o společné historii obou obcí. Zástupci Hradištka se do Busturie vypraví v srpnu tohoto roku a představí tam výstavu o historii KT Hradištka „Kde pampelišky nekvetly“. A doufáme i v úspěšné dokončení dokumentu „Popel“, za jehož vznikem stojí Oier Plaza – režisér z Guerniky. Snad si ho budeme moci už brzy společně promítnout.

Lucie Hašková

Lucie Hašková

Po stopách Anjela Lekuony z Busturie až na Hradištka

Anjel Lekuona vyrůstal s deseti sourozenci v obci Busturia v Baskicku. Když vypukla španělská občanská válka, narukoval do republikánské armády. Než Baskicko padlo do rukou Francisca Franca, podařilo se mu uprchnout do Katalánska, kde se připojil k baskicko-pyrenejské brigádě.

V únoru 1939 uprchl přes hranice do Francie, kde strávil nějaký čas zadržován úřady v koncentračním táboře Gurs jako „nežádoucí cizinec“. Později byl v červnu 1939 propuštěn a usadil se v obci Arudy. Zde pracoval jako dřevorubec, ale zároveň začal spolupracovat s francouzským odbojem proti nacistické okupaci.

Dne 10. července 1943 ho zatklo gestapo a nacisté s ním zacházeli tak, jak to dělali s nejnebezpečnějšími členy odboje. Nejprve byl vězněn ve věznici Fort Há v Bordeaux, a poté v internačním táboře Compiègne. Odtud byl 19. ledna 1944 deportován do koncentračního tábora Buchenwald, kde byl SS klasifikován jako politický vězeň. O měsíc později byl převezen do koncentračního tábora Flossenbürg a odtud do tábora v Hradištka, kde onemocněl. Přesto mu byly přiděleny nejtěžší práce. Byl zastřelen 10. dubna 1945. Jeho tělo bylo zpopelněno v civilním krematoriu v pražských Strašnicích.

Rodina Anjela Lekuony se o Anjelově smrti dozvěděla z dopisu, který napsal Anjelův přítel a spoluvězeň Gregorio Uranga. Tento dopis se stal hlavním vodítkem při pátrání, které podnikl Anjelův synovec Anton Gandarias, aby zjistil, co se s Anjelem stalo od doby, kdy opustil Baskicko, včetně podrobností o jeho popravě.

Petr Matyáš

Slavnostní akt v Busturii a společná paměť s Hradišťkem

Dne 5. února 2024 se v baskické obci Busturia na malebném náměstí před místním kostelem sv. Michaela Archanděla a obecní knihovnou, uskutečnilo slavnostní odhalení pamětního informačního panelu na počest Anjela Lekuony, místního rodáka, který zahynul na konci druhé světové války v koncentračním táboře v Hradišťku. Stejný osud potkal také mnoho dalších deportovaných nacisty.

Byl to právě životní příběh Anjela Lekuony, jenž stál v počátcích snahy pozůstalých získat informace o osudu svých příbuzných, kteří byli v důsledku válečných událostí deportováni nacisty do koncentračních táborů (vč. Hradišťka) a o jejichž smrti a místě spočinutí neměli sebemenší ponětí. Neúnavné pátrání ale přineslo plody. Ukázalo se, že popel Anjela Lekuony, stejně jako zpopelněné ostatky mnoha dalších obětí, byly uchovány díky hrdinskému nasazení tehdejšího ředitele pražského krematoria ve Strašnicích Františka Suchého, který neuposlechl příkazu okupantů a popel

nerozptýlil. Naopak jej uchoval a jména obětí zaevidoval. Celkem se jednalo o více než 2 000 obětí.

Pátrání po osudech Španělů

Po španělské občanské válce (1936–1939) byl A. Lekuona nucen odejít do Francie, odkud byl deportován do Hradišťka. Informace o jeho dalším osudu a smrti byly objeveny díky výzkumu jeho synovce Antóna Gandariase. Při rešerších se zároveň dohledala také jména několika dalších Španělů: Pedro Raga, Antonio Medina, Rafael Moya, Enric Moner, Vicente Vila Cuenca. Ti byli zabiti nacisty a zpopelněni v dubnu 1945 v pražském krematoriu Strašnice.

Společná paměť tvoří důležitý pilíř naší identity.

Na slavnostním aktu v Busturii, který moderoval Unai Eguia, promluvil vedle starosty obce Aitora Aretxagy také velvyslanec České republiky ve Španělsku Libor Sečka. Za pozůstalého vystoupil rovněž Anton Gandarias a projev přenesla i zástupkyně baskické vlády pro rovnost Nerea Melgosa Vega. Obec Hradišťko zastupoval první tajemník velvyslanectví Petr Matyáš, který je zároveň členem nedávno ustavené komise pro vztahy mezi Hradišťkem a Busturií.

Velvyslanec Sečka ve svém projevu zdůraznil, že společná paměť tvoří důležitý pilíř naší identity. Je nezbytná pro uchování odkazu často zapomenutých či málo známých hrdinů, mezi které patří jak Anjel Lekuona, tak František Suchý, jeho syn i rodina. Vyjádřil velké potěšení z toho, že mezi asi stovkou přítomných bylo také mnoho dětí, kterým je třeba poselství a odkaz předků předávat.

Demokracie není samozřejmá

Příběh Anjela Lekuony je podle velvyslance zároveň důležitým prvkem v mo-

zaice historie obou zemí, nespojuje pouze obce a regiony, ale je důležitý i z hlediska celkových vztahů mezi Českem a Španělskem. Obě země byly hluboce zasaženy, byť každá jiným způsobem, agresivními a ke svobodě nepřátelskými režimy, se kterými se musely vyrovnávat. Nyní jsme již několik desetiletí úzce spojeni v rodině demokratických zemí a tvoříme součást Evropské unie. Je určitě zdrojem radosti, že demokracii považujeme za samozřejmost. Zároveň ji ale musíme bránit, a to nejen jako prostý systém. Musíme dbát především o její celkovou kvalitu a kulturu. Tento úkol máme se Španělskem společný, jde o obranu našich hodnot, svobody i způsobu života.

Mír nepadá z nebe, ale je třeba za něj bojovat, jak dnes ukazuje například obrana ukrajinského lidu před ruskou agresí.

Libor Sečka zároveň vyzdvihl význam společné paměti na regionální úrovni a ocenil projekt rozvíjejícího se partnerství mezi obcemi Busturia a Hradišťko, který vychází právě ze společného historického průniku. Tlumobil přítomným také pozdravy starostky Hradišťka Radky Svobodové a místostarostky Lucie Haškové.

Partnerství Busturie a Hradišťka

Starosta Busturie Aitor Aretxaga a Unai Eguia, který se věnuje pátrání po historii španělských vězňů a který se jako hlavní hybatel stal otcem myšlenky partnerství s obcí Hradišťko, vyjádřili radost nad tím, že se v uplynulých dvou letech podařilo vztahy mezi obcemi pozvednout na novou úroveň. Dne 2. října 2023 byla uzavřena smlouva o bratrství, která se vedle péče o společnou paměť týká např. také kulturní či vzdělávací spolupráce. Zároveň oba předali pozdravy svým partnerům v Hradišťku. Připomněli také pamětní akt 12. dubna 2022, který proběhl za účasti skupiny potomků španělských vězňů z koncentračního tábora, poprvé po osmdesáti letech od skončení druhé světové války. Další návštěva zástupců Busturie se plánuje na 8. května 2024.

Libor Sečka s Petrem Matyášem v rámci návštěvy Baskicka navštívili také nedalekou Guerniku, město se 17 tisíci obyvateli, které se v průběhu času stalo nejen symbolem destrukce po ničivém bombardování v dubnu 1937 s velkým množstvím civilních obětí na pozadí španělské občanské války, ale zároveň i znamením usmíření. Místostarosta města Iñaki Gorroño velvyslanci předal symbol dubového listu a společně navštívili též Guernický strom. Ten je nejen symbolem baskické demokracie, ale v širším smyslu i života a svobody. Shodli se na tom, že

mír nepadá z nebe, ale je třeba za něj bojovat, jak dnes ukazuje například obrana ukrajinského lidu před ruskou agresí.

Natáčení dokumentu „Popel“

V Guernice také sídlí studio FMK Filmak, kde režisér Oier Plaza pracuje na finalizaci dokumentu o Anjelu Lekuonovi a Františku Suchém s názvem Popel. Jednu dějovou linii tvoří životní příběh baskického rodáka, druhá linie pak sleduje pátrání potomků po osudech jejich předků a třetí dimenze patří příběhu ředitele strašnického krematoria Františka Suchého, který tajně sepisoval jména obětí, mezi nimiž figurovala i jména vězňů z Hradišťka, jejichž popel ukládal do uren. Probíhají také jednání o financování projektu, který by měla společně pokrýt španělská, francouzská a česká strana. Zatím není stanovena forma uvedení dokumentu, ať už např. na festivalu v San Sebastiánu či na digitálních platformách. Dokument je pojat jako nástroj vzdělávání a poznání a má ukázat i neobyčejnou sílu paměti.

Péče o památku našich hrdinů je trvalým úkolem. Hradišťko se na něm plně podílí. Minulost a společná paměť nás pojí v pohledu do budoucna. Zároveň budou pokračovat iniciativy k dalšímu posílení vzájemné spolupráce mezi Busturií a Hradišťkem. V květnu očekáváme návštěvu z Busturie u dalšího pietního aktu, v srpnu pak proběhne návštěva členů naší komise v Busturii.

Petr Matyáš

„Popel“ je dokument o síle lidské paměti

Muž se vydává hledat svého strýce, který byl ve Francii zatčen nacisty a poté zmizel. Od jeho smrti uplynulo 70 let. Pátrání ho zavede do Prahy, kde objeví očíslované urny a neobyčejný příběh Františka Suchého. Navzdory riziku ohrožení vlastního života i života své rodiny se tehdejší ředitel strašnického krematoria vzepršel rozkazům SS a uchoval a katalogizoval popel více než 2 200 zavražděných obětí.

„Popel“ je mnohem víc než historický dokument, je to strhující vyprávění, které diváky vybízí k zamyšlení nad lidskou povahou a k tomu, aby nikdy nezapomněli na poučení z minulosti. Popel je ústředním motivem, který spojuje postavy tohoto dokumentu. Sledujeme Antona Gandariase na jeho cestě za odhalením příběhu jeho strýce Anjela Lekuony. Anjelův život za války poznamenalo bombardování, deportace, život v koncentračních táborech a smrt na příkaz důstojníků SS.

Jediné svědectví

Anton při pátrání po strýci urazil dlouhou cestu, která by nikdy nezačala nebýt Gregoria Urangy, kuchaře v koncentračním táboře Hradištka, kde byl Anjel zavražděn. Ten po válce poslal Antonovým prarodičům dopis, v němž je informoval, že jejich vnuk Anjel byl ve Francii zatčen nacisty, deportován a poté zavražděn v táboře 2 000 km daleko od domova. Anjelova sestra tento dopis po celou dobu Frankovy diktatury schovávala v zásuvce nočního stolku.

O tři generace později se Anton spojil s dalšími rodinami deportovaných. Postupně rozluštili záhadu: ostatky jejich zavražděných příbuzných jsou uloženy v krematoriu ve Strašnicích. O to se zasloužili František Suchý a jeho syn. Oba se vzeprěli rozkazům důstojníků SS pod vedením Heydricha a uchovali popel Anjela a mnoha dalších deportovaných po jejich kremaci. Co vedlo tyto dva anonymní hrdiny k tomu, aby neuposlechli nacistických příkazů a uchovali popel obětí? Abychom to pochopili, začíná toto historické pátrání v Baskicku a končí v pražském krematoriu v roce 1945. An-

tonův výzkum nás zavede do Francie, Španělska a České republiky.

Jeden z milionů obětí

Vždycky jsem si myslel, že paměť je jako paprsek světla v temné místnosti, malá svítilna, kterou potřebujeme, abychom se posunuli vpřed. Anjel Lekuona mohl být Jozef Koffler, polský Žid, který zemřel v Treblince. Nebo to mohl být Janos Garay, Maďar deportovaný a zpopelněný v Mauthausenu, stovky kilometrů od svého domova. Mohla to být Selma Meerbaumová nebo Eusebio González Montealegre. Anjel Lekuona byl jedním z milionů lidí deportovaných během druhé světové války.

Jeho tragický život a posmrtné vzpomínky nám však umožňují objevit další příběhy. Je to neuvěřitelné propojení různých časů a míst, síť společného úsilí, které začalo o 80 let později, aby byla navrácena důstojnost těm, kteří utrpěli smrt, jejíž nespravedlnost dodnes rezonuje: památná tajná akce vedená Suchými, otcem a synem, veškerá práce, kterou vykonali potomci Lekuony, aby Anjelovi vrátili důstojnost, historici a badatelé, kteří se na tomto hledání podílejí...

Hlavně nezapomenout

Ti, kdo páchají zlo, se vždy snaží zahltit jeho stopy. To se stalo v případě Anjela. Jeho život byl vymazán, jako by nikdy neexistoval. Na rozdíl od těch, kteří se snaží stopy vymazat, se vždy najdou lidé, kteří bojují za to, aby památka obětí zůstala živá. Tyto hlasy, tato práce na paměti, jsou nezbytné, aby se tragédie minulosti neopakovaly.

Narodil jsem se a vyrostl v Guernice, malém baskickém městečku bombardovaném a vypáleném Frankem a nacisty. „Popel“ je dokument o síle paměti. Přenést tuto sílu na plátno je pro mě velká výzva a obrovská zodpovědnost.

Oier Plaza Gartzia

Příběhy španělských deportovaných by neměly upadnout v zapomnění

Když jsme před třemi lety obdrželi první e-mail ze Španělska s informacemi o pátrání po osudech španělských vězňů z místního pobočného koncentračního tábora, netušili jsme, jak intenzivní tyto kontakty nakonec budou a co všechno se díky úsilí španělských badatelů dozvíme. S UNAIEM EGUIOU jsme si povídali o tom, proč se Španělé začali o své předky zajímat po tak dlouhé době, i o tom, jak velký smysl má udržování kolektivní paměti.

Kdy jste se poprvé dozvěděl o obci jménem Hradištka?

Poprvé jsem slovo Hradischko četl v historickém dokumentu deportovaného Enrica Monera, o kterém jsem bádával. V tomto dokumentu však bylo napsáno německy. Pak jsem zjistil, jak se vlastně Hradištka píše česky. A začal jsem se zajímat o jeho pestré historii a kulturu.

Co bylo prvním impulsem, že jste začal pátrat po osudech španělských bojovníků proti fašismu?

Naším společným cílem je vynést tyto příběhy na světlo tak, aby se rodinná bolest přenesla do bolesti kolektivní, v níž se můžeme všichni navzájem ztotožnit.

V období pandemie jsem četl knihu známého spisovatele Javiera Cercase napsanou podle skutečného příběhu. V této knize si hlavní hrdina přivlastnil číslo španělského deportovaného Enrica Monera a vydával se za něj více než 20 let. V knize bylo jen několik zmínek o životě skutečného deportovaného a mně připadalo hluboce nespravedlivé, že autor knihy nenapsal ani krátký životopis Enrica Monera, kterým by mu vzdal hold. Začal jsem tedy pátrat a poznávat téměř zapomenutou historii některých španělských bojovníků, kteří se nikdy nedočkali oficiálního uznání a kteří zmizeli.

Jaký byl důvod jejich deportace?

Většinu španělských deportovaných v Hradištce tvořili republikánští vojáci. Po prohrané válce ve Španělsku přešli v zimních měsících roku 1939 s téměř půl milionem lidí přes hranice do Francie. Byli demilitarizováni a internováni spolu s civilisty v provizorních koncentračních táborech na plážích Saint-Cyprien, Argelès-sur-Mer nebo Le-Barcarés, a to v mimořádně tvrdých podmínkách. Později mnoho z nich pracovalo jako levná pracovní síla na jihu Francie až do vypuknutí druhé světové války. V roce 1940 byli první Španělé uvězněni v německých koncentračních táborech jako osoby bez státní příslušnosti a označení modrým trojúhelníkem. Na rozdíl od nich však byli kolem roku 1943 deportováni z Hradištka zatčení gestapem za své protinacistické akce ve francouzském odboji. Sám jsem část této historie podrobně neznal a chtěl jsem vědět víc. Začal jsem pátrat také po příbuzných Španělů internova-

ných na Hradištku. Naším společným cílem je vynést tyto příběhy na světlo tak, aby se rodinná bolest přenesla do bolesti kolektivní, v níž se můžeme všichni navzájem ztotožnit.

Jak je možné, že se příbuzní deportovaných dozvěděli až teď, téměř 80 let po skončení 2. světové války, co se jejich předkům stalo?

Je to těžko uvěřitelné, ale zapomnění vzniklo pravděpodobně ze dvou důvodů. Hlavním důvodem je, že se Frankova diktatura o tuto historii nestarala. Depor-

o nich nevěděl, nikdo nevěděl, kde se nacházejí. Zmizeli. Druhým důvodem bylo rozptýlení dokumentů. Kde měli hledat místo jejich pobytu? Jen málokdo získal přesné informace. Až mnohem později, když byly německé arolsenovské archivy digitalizovány, otevřely se nové, dříve nedostupné možnosti bádání. To byl i můj případ a případ dalších příbuzných. Je to složité pátrání. Nemluvě o Španělsku, kde je mnohem obtížnější získat informace. Mnoho rodin se ke všem těmto zdrojům informací nemůže nebo neumí dostat. Je to obrovské množství práce, která trvá roky.

tování samozřejmě nebyli jejich vojáky, ani se jí tyto vyhnanici netýkali. Po obnovení demokracie došlo k malé institucionální pomoci. Nejaktivnější byla sdružení a rodiny. Okolnosti deportovaných na Hradištku však mají v mnoha ohledech jiný faktor.

Stále si pamatují větu dcery jednoho z deportovaných, která mi řekla: „Vy jste zaplnil díru celého mého života.“

Někteří z nich byli francouzským státem uznáni jako účastníci protinacistického odboje a po mnoha letech se jim dostalo určitého uznání a odškodnění. Jiné však doslova pohltila země. Nikdo

Pátráte po příbuzných španělských vězňů, abyste jim oznámil, co jste odhalil. Jak na to reagují? Musí to být velmi emotivní okamžiky...

Stále si pamatuji větu dcery jednoho z deportovaných, která mi řekla: „Vy jste zaplnil díru celého mého života.“ To vám utkví v srdci. Je to nepopsatelný okamžik. Jsou to události, které i ve třetí generaci mají emocionální dopady. Když jsem se setkal s rodinami deportovaných z hradištského tábora, vždy jsem mluvil s pokorou, hodně opatrně a citlivě. Musím se přiznat, že jsem mnohokrát plakal a stále pláču dojetím. Trpím s nimi... i když cítím obrovskou radost z toho, že jim pomáhám zmenšit utrpení, ve kterém žili v tichosti celá desetiletí...

Který příběh se vás osobně nejvíc dotýká?

Prohlédnout si místo, kde deportovaní trpěli a byli zavražděni, bylo velmi dojemné. Všichni si tento okamžik uchováme v srdci.

Je jich mnoho, ale rád bych zmínil asi nejnevídánější spojení mezi deportovanými Enricem Monerem, Anjelem Lekuonou a Antoniem Medinou. S Antonem Gandariasem, otcem dvou mých studentů, jsem se seznámil na Ikastola-college, kde působím jako učitel. Ukázalo se, že mezi miliony deportovaných byl jeho strýc Anjel Lekuona a Enric Moner, po jehož osudech jsem pátral já, deportování do stejného tábora a zavraždění ve stejný den na cestě z Hradištku na Závist. Anton mi také ukázal dopis, který poslal přeživší francouzsko-baskický deportovaný Gregorio Uranga rodině Anjela Lekuony, aby jim oznámil, že jeho přítel Anjel byl zavražděn a zpopelněn v pražském krematoriu. Tento detail, spolu s dalšími stopami a osobami, které jsme později vypátrali, například s Antoniem Medinou, vnukem dalšího deportovaného, nám umožnil sledovat překvapivou linii pátrání, až jsme dospěli k té nejneuvěřitelnější skutečnosti: popel Anjela Lekuony, Enrica Monera a dokonce i popel dědečka Antonia Mediny a dalších čtyř Španělů jsme našli v pražském krematoriu ve Strašnicích.

V roce 2022 jste zorganizoval cestu rodin obětí, pietní akt ve Strašnicích i návštěvu Hradištku. Co pro ně tato cesta znamenala? A čím byla důležitá pro vás?

Pro rodiny bylo překvapením, že své blízké našly až po 78 letech. Ve Strašnicích se mohli setkat s vdovou po synovi tehdejšího správce krematoria Františka Suchého. Její manžel pomáhal svému otci ukrývat popel a vytvářet tajné seznamy zpopelněných. Možnost obejmout Evu Suchou byla nepopsatelná. Vzpomínám si také na slavnostní ráz události. S jakou úctou pokládali čeští vojáci každou kytici a věnec před pomník obětem nacismu. Výjimečná byla i návštěva Hradištku. Na radnici jsme byli vřele přijati a po celou dobu jsme se cítili jako doma. Prohlédnout si místo, kde deportovaní

trpěli a byli zavražděni, bylo velmi dojemné. Všichni si tento okamžik uchováme v srdci.

Pro mě byl nezapomenutelný moment sázení dubů z Guerniky. Jak velký význam má tento strom pro baskický národ?

Strom před parlamentem v Guernice symbolizuje tradiční zákony a svobody území Baskicka a díky tomu se stal pro všechny Basky také znamením svobody. Za občanské války v roce 1936 bylo město vybombardováno nacistickými Němci a italskými fašisty. Z tohoto důvodu se Guernika stala symbolem míru a smíření. Sazenice stromu Guernika se vysazují pouze na významných místech. Proto jsme chtěli zasadit na Hradištku tento dub jako symbol smíření a společné paměti.

Čím se ještě Baskové liší od Španělů? Pro mě bylo největším překvapením, že mluvíte nejstarším jazykem našeho kontinentu, který není příbuzný s žádným jiným evropským jazykem...

Je pravda, že my Baskové máme mnoho zvláštností. Vždy jsme si zachovávali svou kulturu. V současnosti k Baskům patří část jižní Francie, Baskické autonomní společenství na severu Španělska a autonomní společenství Navarra, rodiště Basků. Máme také velmi starobylý jazyk, kterému říkáme euskera. Je to živý jazyk, kterým se dnes může volně mluvit, i když za Francovy diktatury byl zakázán a ten, kdo ho používal, byl pronásledován. Sám učím v baskické škole, kde je baskičtina vyučovacím jazykem.

Jste autorem myšlenky uzavření partnerství mezi obcí Hradištko a baskickou obcí Busturia, odkud pocházel deportovaný Anjel Lekuona. Právě do Busturie vedla jedna z prvních cest nového českého velvyslance v Madridu Libora Sečky, o čemž psala řada španělských médií. Čekal jste takový ohlas? Jak si to vysvětlujete?

Uprímně řečeno, byl jsem příjemně překvapen. Když jsem přijel na Hradištko, něco ve mně probudilo touhu pokračovat i v budoucnu ve spolupráci na přátelských vztazích mezi vesnicemi. Myšlenka partnerství se zrodila, jakmile jsem se vrátil z první návštěvy Hradištku a viděl, že se všechny rodiny cítí obnoveny. Proto mě

napadlo, že by se mohlo vytvořit bratrské pouto a nějakým způsobem utkat nové kulturní vztahy mezi oběma lokalitami. Oslovil jsem obě obce a obě souhlasily. Tak jsme zahájili naši cestu. Velvyslanec Libor Sečka se s touto iniciativou seznámil z první ruky a chtěl se zapojit. Na své cestě do Baskicka navštívil Busturii, kde slavnostně odhalil informační panel, který instalovalo vedení Busturie na památku svého rodáka Anjela Lekuony, a to za přítomnosti zástupců baskických institucí, tisku a všech sousedů včetně žáků místní školy.

Kdyby se někdo z Hradištku rozhodl Busturii navštívit, co by si neměl nechat ujít? Čím je zajímavá jako turistický cíl?

Busturia je město s pláží a horami a s rozsáhlou sítí turistických stezek ve výjimečném přírodním prostředí. Nachází se na břehu ústí řeky Mundaka-Guernika, v krásné obci s něco málo přes 1 600 obyvateli rozmístěnými v pěti čtvrtích. Navštívit můžete také palác Txirapozu, věž Madariaga a bažiny s ptačími pozorovatelnami. Přírodní prostředí je zde úchvatné. Okolní pláže jsou krásné a v létě je voda příjemně teplá. Baskické pobřeží a jeho krásné útesy se staly kulisou pro slavné filmy a seriály. Pouhých 7 km odtud můžete navštívit město Guernika nebo se

vydat do Bermea a prohlédnout si jeho rybářský přístav. V Mundace můžete pozorovat surfaře, jak sjíždějí obrovské vlny, a také se vydat do Bilbao, které je vzdálené pouhých 40 km. Baskicko obecně vás nenechá lhostejnými. Kromě gastronomie je na něm nejpозорuhodnější dobrá atmosféra v ulicích, její obyvatelé a jejich životní styl, který vás uchvátí.

Děkuji za rozhovor.

Lucie Hašková

Unai Eguia se narodil v roce 1974 v Bilbao, vystudoval výtvarné umění a je učitelem výtvarného a audiovizuálního umění. V současné době se zabývá výzkumem toho, co se stalo v nacistickém táboře Hradištko, kam bylo deportováno asi 40 Španělů, a to ve spolupráci s pracovní skupinou rodinných příslušníků, historiků a přátel. Výsledky výzkumu zveřejňuje na svém blogu www.enricmonercastell.blogspot.com. Dokončuje historický román o osudech španělských deportovaných v KT Hradištko a spolupracuje s režisérem Oierem Plazou na přípravě dokumentu „Popel“.

Chudý kraj zachránilo pěstování jahod

Rudolf Strimpl byl cestovatelem po Evropě a Americe, zakladatelem jahodářství v Čechách mezi Vltavou a Sázavou, podporovatelem vědění a českého školství na Lounsku. Člověk, který pomáhal lidem v nouzi, by letos oslavil 165. výročí narození.

Rudolf Strimpl se narodil 9. května 1859 v Praze na Starém Městě a zemřel 15. března 1920 pravděpodobně na doznívající španělskou chřipku ve věku 61 let v Drahonicích. V osmdesátých letech 19. století cestoval po Evropě a dvakrát odjel do Ameriky, odkud si přivezl velké zkušenosti ze zemědělství a poznatky o pěstování jahod. Roku 1887 se z Prahy přestěhoval do Sedlčan, kde si pronajal obchod, choval na 75 včelstev a současně předával své zkušenosti z pěstování zemědělských plodin širokému okolí. Oženil se s Františkou Vlachovou, jednou z chovaneček Vojty Náprstka, českého buditele.

První pokusy

V roce 1895 si splnil svůj celoživotní sen a pronajal si od svatovítské kapituly nevalný statek Chlistov v Teletíně

u Krňan. Zde přes počáteční svízele začal samostatně hospodařit a od roku 1896 začal s pokusy pěstovat po americkém vzoru velkoplodé jahody. Hlinitopisčitá půda chlistovských polí jim na rozdíl od jiných plodin velice prospívala. Jahody se pak rozšířily do celých Čech. Pravděpodobně začal s odrůdou „Bedford Champion“ z USA, v Krňanech a Teletíně zvané nejprve Kyselky, pak Goliáše. Po první světové válce odešel na Lounsko do Drahonic, kde také 15. března 1920 zemřel.

Rudolf Strimpl, kterému se přezdívalo cestovatel, jahodový král nebo „Amerikán“, pomohl na přelomu 19. a 20. století pěstováním jahod zmírnit hlad a bídu ve středním Povltaví. Ještě po jeho smrti na jedné z prvních cest po nové republice T. G. Masaryk mluvil o středním Povltaví jako o jednom z nejchudších míst v republice.

Exkurze z Čech i zahraničí

Rudolf Strimpl ze zámoří navozil celý park zemědělských strojů, jaké v místě předtím nikdo nikdy neviděl – moderních a na místní poměry doslova převratných. Uměl využívat moderní technologie, řízení zemědělských prací a pracovní postupy, jejichž užití buď vypozeroval už v mládí, nebo se o nich dočetl ze soudobého odborného tisku, který si nechával

posílat. Věhlas Rudolfa Strimpla hospodáře byl natolik velký, že Chlistov začaly brzy vyhledávat návštěvy a exkurze hospodářských škol z Tábora a Prahy, ale také z Vídně, Německa, a dokonce z polské části monarchie.

Kromě péče o polní plodiny vyšlechtil a pěstoval i velkoplodé maliny na prodej i na nově zavedenou výrobu šťávy a vína. V oblasti pěstování jahod se rozhodl postupovat naprosto převratným způsobem. Vynechal místní nezajímavé odrůdy a spojil se rovnou s velkopěstitelem jahod Clarencem R. Ferrym z USA. Jahody, které si Strimpl v zahradě rozmnožil a poté s nimi osázel první celé pole, bylo ovoce u nás dosud téměř neznámé. Jen co vzešla první úroda podle jeho představ, udělal velmi dobrý marketingový tah a obdaroval jimi své představené na Hradčanech. A vzápětí pronikl na trh a dodával jahody předním pražským lahůdkářstvím. Současně se chutné a hlavně velké jahody začaly prodávat na pražských tržištích, kam je dováželi z Povltaví a Posázaví drobní pěstitelé.

Nový způsob obživy

Posázaví byl nádherný kraj, ale kvůli omezeným možnostem obživy byl vždy spojený s bídou a chudobou. Počínání Rudolfa Strimpla je v tomto kontextu nedocenitelné. Nejenže přivezl do kraje nové stroje a zavedl zde nové způsoby zemědělské práce, ale také naučil místní lidi myslet a uvažovat po novu. Zřejmě v pravý čas – jedině tak se totiž místní obyvatelé mohli vymanit ze zakletí, ve kterém je kraj doposud držel.

Jahodového krále připomíná pamětní deska věnovaná vděčnými občany regionu, umístěná na zdejší obytném domě už v roce 1937. Stojí na ní tato slova: Zde žil Rudolf Strimpl. Z jeho moudré hlavy rostl život jahodářského kraje. 1895–1919. To jsou ovšem jen oficiální připomenutí velkého života Rudolfa Strimpla, protože jeho duch žije v Posázaví i Povltaví dodnes.

Václav Šmerák

Diamantová svatba manželů Peškových

Zní to jako pohádka. Paní Miloslava a pan Pavel Peškovi na Hradištku vyrostli, seznámili se, svatbu měli na zámku a žijí tu společně v manželství už šedesát let. Nebýt období vystěhování, byla by se tu paní Míla i narodila.

Obě jejich rodiny jsou zdejší, jedna z Brunšova, druhá z Rajchardova a v jejich vyprávění se odvíjí historie zdejšího

kraje. Vzpomínají nejen na to, když byli jejich dva synové malí, ale také na roky prožití ve zdejší tiskárně, kde se seznámili a pak spolu pracovali téměř třicet let. Paní Míla vypráví, jak si u práce často zpívali a jaká tam byla dobrá parta. Pan Pavel zase vypráví o volejbalových turnajích a oba vzpomínají na velké plesy, které se konaly v sále za tělocvičnou a na předtančení, která navštívili, na lyžařské zájezdy na podnikovou chatu do Krkonoš, na turistické výlety do okolí

nebo na to, jak se jezdili na motorce koupat na Žďáně i s malým synem. S láskou vzpomínají na dlouhé roky v Sokole a na sportovní rodinu Polákovu, která sokolská cvičení vedla, i na zimní bruslení na rybníce.

Paní Míla je velká čtenářka a ukazuje mi předlouhý seznam knížek, které přečetla. Chválí manžela, že je šikovný a kolem domu stále zastane spoustu práce. „Všechno, co polámu, umí opravit,“ říká, „a občas mi přinese kytičku, jen tak.“

Rada pro dlouholetý vztah

Manželé Peškovi vychovali dva syny, mají tři vnuky, jednu vnučku a jednu pravnučku. Shodují se, že receptem na spokojené manželství je tolerance, a potvrzují, že se vlastně nikdy nehádali. „Trucovat, to ano, to Pavel uměl,“ říká paní Míla, „ale já se zase nikdy nevydržela dlouho hněvat. Ani jeden nejsme prchlíví, tak nám to vydrželo a ani jsme neměli žádné těžké období.“

Na moji otázku, které životní období bylo nejkrásnější, jsem očekávala, že zmíní etapu dětství jejich synů. Ale překvapivě přišla slova, která by dojala každého: „Víte, já myslím, že teď je to snad ještě lepší, než když jsme byli mladí,“ povídá paní Míla. „Dokud jsme dva,“ dodává pan Pavel, „tak je to všechno dobré.“ K tomu není co dodat. Jen přání, aby jim to spolu ještě dlouhé roky vydrželo.

Hana Hradilová

Patron dětí pomáhá tam, kde je nejvíce potřeba

Začátkem února jste mohli zaregistrovat propagaci cílené finanční sbírky pro žáky základní školy. Využili jsme obecní webové stránky i facebookovou stránku Hradištský Zpravodaj. I díky tomu byla sbírka úspěšná a vybrala se celá potřebná částka 80 000 Kč. Jednalo se o financování účasti na lyžařském výcviku pro děti, které by jinak musely zůstat doma.

Mnoho dětí z našeho okolí nemá to štěstí prožít dětství plné zážitků a bezstarostných radostí. Finanční situace jejich rodin jim často neumožňuje účast na školních výletech, lyžařských kurzech, táborech či kroužcích. Naštěstí existuje Patron dětí, projekt Nadace Sirius, který tímto dětem pomáhá.

Princip je jednoduchý. Na webových stránkách Patrondeti.cz si dárci mohou vybrat příběh konkrétního dítěte, kterému chtějí pomoci. Patronem příběhu se může stát každý, kdo zaručí existenci dítěte a jeho potřeby. Dárce pak může přispět libovolnou částkou na cílovou sumu, která je potřebná pro splnění přání daného dítěte. Na pomoc dětem jde vždy 100 % vybrané částky.

Chcete se i vy zapojit do pomoci dětem? Navštivte webové stránky:

www.patrondeti.cz

A vyberte si příběh, který vás osloví. I malá částka může udělat velký rozdíl!

Rozhovor s patronkou dětí Evou Vítkovou

Jak jste se o Patronu dětí dozvěděla?

Shodou okolností jsem na podzim roku 2022 potkala paní Mrkousovou, výkonnou ředitelku Patrona dětí. Seznámila mě s fungováním projektu a jelikož jsem už dříve spolupracovala s Women for Women na projektu Obědy pro děti, zaujala mě možnost pomáhat s financováním i dalších aktivit, jako jsou kroužky, tábory, školy v přírodě, lyžařské výcviky a další.

Co vás vedlo k tomu, zapojit se do projektu jako patronka dětí ze školy?

Mám zájem o to, aby všechny děti z naší školy měly šanci na plnohodnotné a

šťastné dětství, i když pocházejí ze znevýhodněných poměrů. Patron dětí umožňuje financovat aktivity, které by si jejich rodiny nemohly dovolit, a tak jim dává šanci zažít radost a smysluplný čas s kamarády.

Kolika sbírek jste byla patronkou a kolik se podařilo celkem vybrat peněz?

Doposud jsem byla patronkou 23 sbírek. Přesná částka by se musela zkontrolovat s účetnictvím, ale když nad tím tak přemýšlím, zhruba se bude jednat o 180 000 Kč.

Stalo se někdy, že by vybrané peníze nešly konkrétnímu dítěti, ale na jinou sbírku?

Ne, to se nestalo. V případě, že by se dítě nemohlo zúčastnit aktivity, na kterou se peníze vybíraly, hledali bychom jinou možnost, jak je využít.

Kromě sbírek se Patron dětí věnuje i projektu Obědy školákům. Jaké máte s tímto projektem zkušenosti?

S Patronem dětí spolupracujeme na projektu Obědy školákům od jara 2023. Díky podpoře nadace se stravují i žáci, kteří by si jinak oběd dovolit nemohli. Zaznamenali jsme zlepšení docházky u některých žáků a také to, že se při obědě druží a navazují nová přátelství. Od března do června 2023 bylo nadací podpořeno 6 žáků celkovou částkou 18 675 Kč. Od září do prosince 2023 bylo nadací podpořeno 14 žáků celkovou částkou 41 192 Kč.

Máte nějaké další poznatky ohledně Patrona dětí, které byste ráda sdělila?

Spolupráce s Patronem dětí je jednoduchá a efektivní. Jsem ráda, že mohu takto pomáhat dětem z naší školy a vím, že peníze jsou smysluplně vynaloženy.

Rudolf Zděnek

Družinu navštívili indiáni

Každý rok máme ve školní družině nějaké téma, kterému se celý rok věnujeme. Letos jsou to indiáni. Už od září se seznamujeme s jejich způsobem života, vyrobili jsme si chřestidlo (jednoduchý hudební nástroj) či lapač snů.

Abychom se toho o nich dozvěděli ještě více, pozvali jsme si v polovině února indiány z vesničky Rosehill. Indiánský náčelník nám představil různé členky, které indiáni nosili při slavnostních příležitostech. Mohli jsme se podívat na hračky, s nimiž si malí indiá-

ni a indiánky hrály. Mezi ty nejoblíbenější patřily u děvčat panenky a různá zvířátka, vyrobená většinou z kůže, nebo malé teepee. Chlapci si hráli především s malými zbraněmi, aby se učili lovit. Viděli jsme také lapač snů – byl podobný těm našim, zajímavá ale byla informace, že pokud lapač snů přestane správně fungovat, tedy nechytá zlé sny, máme jej nechat „nabít“ od Měsíce.

Během povídání o bizonech jsme se dozvěděli nejen to, jak je lovili, ale také to, že celé zvíře zpracovali – maso snědli, z kůže vyráběli oblečení či pokrývky, z kostí a rohů nádoby. Oblečení měli indiáni také z kůže, zdobili jej obrázky a později i korálky, které se dovážely z Jablonce.

Když došlo na hudební nástroje, nejprve jsme se dozvěděli, že pokud chtěl chlapec nějakou dívku získat, hrál jí nejprve dva až tři roky na flétnu. Také jsme se seznámili s různými bubny a spolu s náčelníkem jsme za zvuků bubny zpívali indiánskou píseň a posléze jsme si vyzkoušeli i hadí tanec.

Znalostí jsme teď už měli dostatek, ještě zbývalo si něco také zkusit. Rozdělili jsme se na skupiny a postupně si vyzkoušeli střelbu z luku, hod kroužkem na bizoní rohy, lov ryb, namotávání želvy a výrobu indiánského náramku.

Jitka Minaříková

Představení dramatického kroužku

V sobotu 20. ledna 2024 proběhlo zasvěcení, zatím jen částečně zrekonstruovaného pódia. Děti z dramatického kroužku zahrály v kulisách od paní Doležalové nejen svým blízkým, ale k naší radosti i nepřibuzným návštěvníkům, autorskou pohádku Ivany Jirákové „Jak napravit princeznu“. Děti a snad i diváci byli především nadšení z nového osvětlení, rudě nasvícené peklo bylo velmi působivé. A nebyla jen premiéra, ale i derniéra – následující týden viděly pohádku i děti ze školní družiny. Zvelebování pódia nadále pokračuje a my se těšíme na ještě lepší podmínky.

V sobotu 20. května 2024 hrajeme pohádku O chudém královstvíčku. Přijďte se na nás podívat.

Lenka Kostečková
(režie, kostýmy, kulisy a nápověda)

Zápis dětí do Mateřské školy Hradištko

Pro děti, které do 31. srpna 2024 dosáhnou věku pěti let, je od 1. září 2024 předškolní vzdělávání povinné. Zápis dětí k docházce od školního roku 2024/2025 proběhne v sídle mateřské školy ve dnech 13. a 14. května 2024 od 16 do 18.30 hodin. V těchto dnech si můžete prohlédnout mateřskou školu.

Na webových stránkách:

www.mshradistko.cz

(pod aktualitami a také pod zápisem) najdete link pro registraci. Přes něj vyplníte a odešlete „Žádost o přijetí dítěte“. Tuto žádost si poté vytisknete, podepíšete a vezmete s sebou k zápisu. Dále je potřeba vytisknout formulář „Potvrzení od praktického lékaře“, nechat praktickým lékařem vyplnit údaje o očkování dítěte a přinést také k zápisu (není nutné doložit u dětí, které se budou vzdělávat ve svém posledním povinném roce).

K zápisu si také přinesete originál rodného listu dítěte, občanský průkaz zákonného zástupce dítěte, doklad o oprávněnosti pobytu na území ČR zákonného

zástupce dítěte, které není státním občanem ČR.

V případě dítěte se zdravotním postižením je potřeba doložit vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě praktického lékaře.

O přijetí nerozhoduje pořadí přihlášek. Rozhodující je trvalý pobyt dítěte ve školském obvodu MŠ Hradištko a věk dítěte ke dni 31. srpna 2024. Pokud se nemůžete osobně zápisu zúčastnit, využijte jednu z těchto možností odevzdání dokumentů (datová schránka: **7j4krtt**, e-mailem s elektronickým podpisem zákonného zástupce, poštou). Možnost nahlédnout do spisu a vyjádřit se k podkladům řízení před vydáním rozhodnutí mají účastníci dne 20. května 2024 od 16.00 do 17.00 hodin v sídle mateřské školy.

Výsledek zápisu bude oznámen zveřejněním seznamu přijatých i nepřijatých dětí u vstupu do MŠ Hradištko a na:

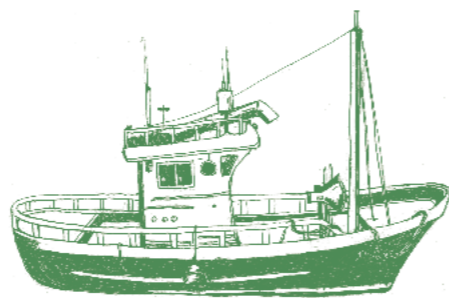
www.mshradistko.cz

Seznam bude zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů. Předpokládaný termín zveřejnění je stanoven na 3. června 2024. V seznamu budou děti uvedeny pod registračními čísly, která obdrží u zápisu. Přijatým dětem nebude rozhodnutí v písemné podobě doručováno, bude

nachystáno k osobnímu převzetí v mateřské škole. Rozhodnutí o nepřijetí ke vzdělávání bude zasláno doporučeně, v písemné podobě.

Pokud se rodiče rozhodnou pro jiný způsob plnění povinného předškolního vzdělávání dítěte, oznámí tuto skutečnost ředitelce mateřské školy do konce května. Může jít o individuální vzdělávání dítěte doma nebo v jiném zařízení, než je mateřská škola. O možnostech vzdělávání v přípravné třídě základní školy se můžete informovat přímo u ředitele základní školy Ondřeje Hynka.

Magda Bílková

Zažít Hrád' jinak 2024 aneb Na co se můžete začít těšit

Po loňském úspěšném prvním ročníku tým Okrašlovacího spolku Hradištko připravuje pokračování sousedských slavností Zažít město jinak, jehož hlavním organizátorem a zaštiťující organizací je spolek AUTOMAT.

Jde o festival sousedství, jehož smyslem je spojovat lidi, poznávat se a také ukazovat původně jen města v trochu jiném úhlu pohledu. Na místech, kde se obvykle prohání auta, se během třetího zářijového víkendu tančí nebo muzicíruje, konají se garážové výprodeje a sousedské pikniky. Postupně se akce rozšířila do více než 150 míst, z měst se přenesla do řady vesnic v jejich blízkém i vzdálenějším okolí. Vždycky záleží na tom, jestli se v daném místě najde dost nadšenců pustit se do organizace. U nás se OSH zaměřuje na propojování lidí, vzájemné poznávání, ukazuje místa obvykle nedostupná, připomíná historii obce a také prezentuje možnosti dalšího rozvoje a budování naší obce.

Připomínka zmizelých objektů

V letošním roce připravujeme výstavu s názvem Zmizelé Hradištko, která má připomenout větší či menší stavby, které tvořily mnoho let tvář obce, ale na jejich existenci nebo i bývalou krásu už si málokdo vzpomene. Po loňském úspěchu se budou opět promítat fotografie a možná i videa v malém sále v tzv. U-budově. V jednání je další možnost návštěvy tiskárny a zpřístupnění běžně nedostupných a uzavřených objektů, které jsou v majetku obce.

Stejně jako v loňském roce, proběhne i letos v zámecké zahradě piknik spojený s tvořivou dílnou pro děti, kterou bude připravovat Rodinné centrum Hradištko, a také stejně jako v loni proběhne společný tvořivý workshop pro zájemce z řad návštěvníků. Tentokrát nepůjde o bubnování, ale budeme kreslit, malovat a vytvářet společný artefakt, který bude umístěn ve veřejném prostoru.

Akce se uskuteční od pátku 20. září do neděle 22. září 2024. Hlavní část spojená s výstavou a piknikem proběhne v sobotu, garážový prodej v neděli.

Výzva:

Okrašlovací spolek hledá dobrovolníky na pomoc s přípravou a realizací celé akce Zažít Hrád' jinak 2024. Dále hledáme ty z vás, kteří máte jako součást vybavení výrobky kdysi známé keramičky KERAMO nebo vlastníte výrobky (porcelánové nebo smaltované nádoby) dekorované vypálenými obtisky, které se vyráběly v tiskárně na Hradištku. Prosíme o jejich zapůjčení na připravovanou výstavu.

Poslední výzva se týká poskytnutí domácích videí a filmů, které vznikaly na Hradištku (a v přilehlých částech) a zachycují podobu obce v minulosti – možná vás rodiče natáčeli na video nebo starší kamery (tzv. osmičky) jak lyžujete, sáňkujete nebo jdete na procházku, a tak mimoděk zachytili i někdejší podobu míst a zákoutí naší obce. Případné nedigitalizované záznamy po vzájemné dohodě digitalizujeme.

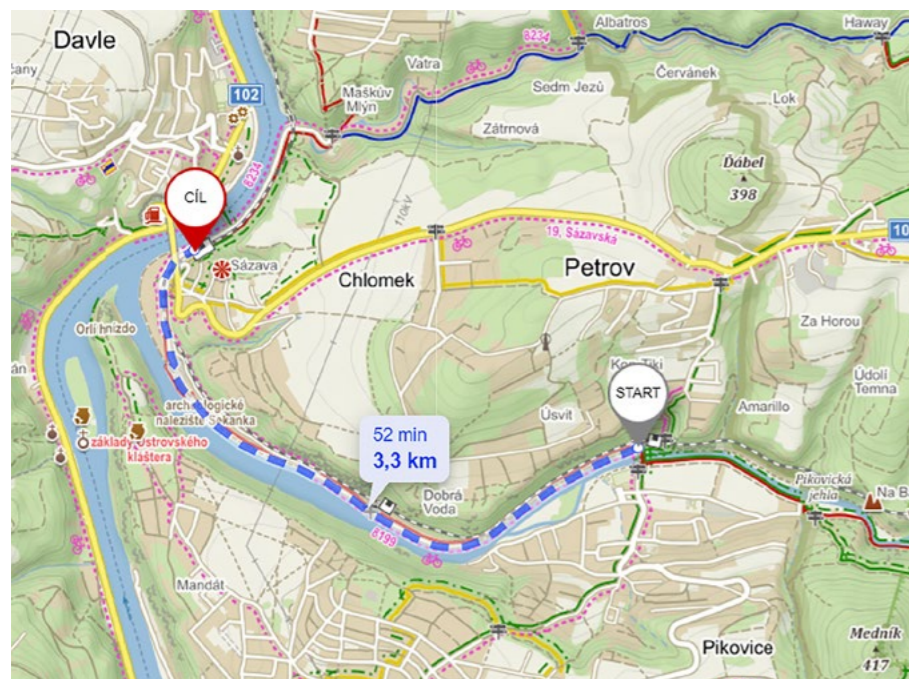
Mirka Flemrová

Všechny zájemce o spolupráci prosíme, aby se hlásili prostřednictvím e-mailů:

oshradistko@gmail.com
zazithradojinak@gmail.com

nebo přes FB profil spolku, kde je také tato výzva.

Podél Sázavy pěšky a vlakem

Rodinné centrum HraDítko představuje další tip na výlet kočárkem v našem okolí. Dnes se vydáme na oblíbenou trasu z Pikovic do Davle, kterou lze spojit s výletem vláčkem.

Délka: 3,3 km, 50 minut dospělou chůzí (bez zpáteční cesty)

Start: most v Pikovicích; **Cíl:** nádraží v Davli, případně stanice Petrov u Prahy

Dnešní výlet zcela kopíruje červenou turistickou značku z Pikovic do Davle po pravém břehu Sázavy. Zpáteční cestu můžete absolvovat vlakem z Davle do železniční stanice Petrov u Prahy, případně i autobusem 338.

Nejdobrodružnější moment nastává hned v prvních metrech trasy, kde je potřeba projet úzkým průjezdem mezi skálou a plotem (pro dvojkočárky nevhodné) a následně sjet nebo poponést kočárek přes skalní nerovnost cca 2 metry. Cesta je jinak celá po rovině podél řeky s výhledy na hradišský ostroh.

Čekání na zpáteční spoj si lze zkrá-

tit například na dětském hřišti v Davli naproti škole nebo v některé z kaváren v centru Davle.

Anna Vávrová

Hasiči získali nové vozidlo

Jednotka sboru dobrovolných hasičů naší obce má od 1. února 2024 k dispozici nové vozidlo – devítimístný dopravní automobil Ford Transit. Jedná se o historicky první vozidlo, které bylo pro jednotku získáno jako úplně nové (doposud šlo vždy o vozidla tzv. z druhé ruky).

Tato nová technika nahrazuje dosavadní již hodně opotřebované vozidlo stejné značky, které jednotce sloužilo mnoho let, ale poslední dobou na něj již nebylo kvůli zhoršenému technickému stavu příliš spolehnouti, což přinášelo nemalé komplikace pro zajišťování požární bezpečnosti v obci. Z tohoto důvodu jsme se rozhodli pořídit nový dopravní automobil, a to s využitím dotace od Ministerstva vnitra – Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ve výši 450 000 Kč a dále dotace od Středočeského kraje ve výši 300 000 Kč. Celkově jsme tedy na dotacích získali 750 000 Kč, přičemž zbytek konečné ceny za pořízení vozidla, která činila 1 264 595 Kč, doplatila ze svého rozpočtu obec. Vozidlo jednotce dodala společnost Vesta Auto Corson s.r.o., která vyhrála výběrové řízení a která se specializuje na přestavbu dopravních prostředků pro potřeby složek integrovaného záchranného systému.

Nové vozidlo nyní převezme úkoly svého předchůdce a bude sloužit pro přepravu členů jednotky a zajišťování podpůrných činností při déle trvajících zásazích, může být též nasazeno jako evakuační vozidlo a v neposlední řadě ho budeme využívat při rychlém zásahu s použitím AED a při podobných událostech, kdy bude ohrožen život či zdraví osob.

Zdeněk Prošek

Středočeský kraj

Klidné období se nakonec rozjelo

Řeč je o výjezdech Jednotky sboru dobrovolných hasičů obce HraDítko, která od konce srpna do konce října nevyjela ani k jedné události a už to vypadalo, že se na nás na operačním středisku HZS Středočeského kraje tak trochu zapomnělo. Nicméně pak zničehonic přišlo období, kdy přicházel jeden zásah za druhým.

A začalo to celkem zoztra, neboť jsme byli 29. října vytaženi z postelí kolem druhé hodiny ráno kvůli požáru chaty v plném rozsahu v Třebenicích, která byla pro požární techniku obtížně přístupná. Na tuto událost pak navázalo pár planých poplachů (domnělých požárů), ale hlavně celá řada popadaných stromů v důsledku sněhové kalamity, silného větru a dalších meteorologických jevů. Takových zásahů jsme absolvovali do konce roku celkem sedm. Vyjeli jsme i ke dvěma dopravním nehodám, přičemž ta, k níž došlo 11. listopadu v Kamenném Přívozu, patřila z hlediska nasazení sil

a prostředků všech složek IZS a svých následků k nejnáročnějším, u jakých jsme v posledních letech zasahovali. Absolvovali jsme též jeden výjezd k použití defibrilátoru, v jednom případě jsme pomáhali zdravotnické záchranné službě s transportem pacienta a také jsme zasahovali u jednoho požáru osobního automobilu.

Základní bilance zásahů za rok 2023 tedy vypadá následovně: celkem jsme vyjžděli k 47 událostem, z toho se jednalo v 6 případech o požáry, v 10 o dopravní nehody, ve 22 o technickou pomoc a v 5 případech o asistenci pro zdravotnickou záchrannou službu. Statistiku nám pak uzavírají 4 plané poplachy. Z dlouhodobého hlediska se projevuje stoupající počet zásahů jednotky, přičemž dlouhodobě klesá počet požárů, ale přibývají zásahy technického charakteru, které kladou stále vyšší nároky na odbornou úroveň a dovednosti zasahujících hasičů. Pro naši připravenost je též velice důležitá informace, že ze zmiňovaných 47 výjezdů jsme ve 35 případech byli na místě události jako úplně první jednotka hasičů.

Od začátku letošního roku jsme už stihli nasbírat dalších šest výjezdů, z toho čtyři byly k dopravním nehodám, jeden k odstranění spadlého stromu a jeden k požáru osobního automobilu. Současně jsme opět využili lednového mrazivého počasí a zdejšího Pivovarského rybníku k nácvičku záchrany osoby na ledě a dále jsme prohloubili naše znalosti v oblasti první pomoci pod vedením lektorky z Asociace samaritánů ČR.

Zdeněk Prošek

Splněný sen o malé venkovské pekárně

Sen o malé pekárně začali Doležalovi snít už dávno. Původně uvažovali o malém mobilním kontejneru, který chtěli postavit před dnešní pekárnu. Před covidem začali plánovat a zmínili se u Josefových rodičů. A rozhodli se využít pro svůj sen dům, který roky patří rodině Josefových maminky.

Jana Doležalová Rodová ani Josef Doležal nejsou v kuchyni žádnými nováčky. Jana je vyučená kuchařka a k cukrařině se dostala v jednom ze svých prvních zaměstnání. „V jedné z nejlepších pražských restaurací ze mě udělali cukrářku,“ říká. „První týden jsem plakala, ale teď jsem za to ráda.“ Zakázkově pečou dorty pro různé příležitosti a v cukrařině se našla. Vstup do pekárny zdobí její diplomy a ocenění z nejrůznějších soutěží. Největším úspěchem je druhé místo ve světovém poháru v Lucembursku, na jedné z nejvýznamnějších světových soutěží, pořádané Světovou asociací kuchařů (WACS). Čtrnáct dní pracovala s horkým karamellem, aby vytvořila „zeleninovou“ sochu, která se

jmenovala zdravý životní styl. „Zelenina z karamelu byla taková potouchlost,“ směje se Jana a dodává: „Svoji práci miluju a jak tři dny nepeču, svrbí mě ruce.“

Josef je profesí strojař a pět dní v týdnu pracuje na konstrukci lokomotiv. Říká o sobě, že ke kuchařině se dostal proto, že rád jí. Mohli jste ho vidět v první sérii pořadu Peče celá země. Už málo se ale ví, že

se v rámci této soutěže dostal mezi deset celosvětově nejlepších kreativců. Uspěl s jezdicím dortem na dálkové ovládání. Tahle část soutěže se totiž vyhodnocuje tak trochu mimo záběry kamer.

Od provizorního kontejneru k velké rekonstrukci

Plánů na rekonstrukci nádherných prostor s klenutými stropy se ujali Josefovi rodiče – architekti Jana a Petr Doležalovi, se samotnou rekonstrukcí, která trvala několik let, velmi pomohl Josefův strýc Ladislav Volešák. Dům je jedním z nejstarších v obci a po celé generace v něm jejich předkové měli živnost. Bývala tu kovárna, koloniál i zahradnictví. Starší čtenáři si možná vzpomenou na zahradníka Miroslava Petra, jehož skleník tu stále stojí.

Pekárna funguje od 1. ledna 2023 a otevřeno má vždy v pátek, sobotu a neděli. Otevírají sice v osm, ale protože pekařina je pěkná dřina, u pecí jsou nejspíše od půl páté. Takže se často stane, že když dávají ven ceduli, nabídnou kolemjdoucím něco dobrého (a horkého) i dřív. Protože Josef má běžné zaměstnání a Jana je se synem na mateřské, nechtějí prodejní dobu rozšiřovat, i když mají dvě babičky, které

s hlídáním pomáhají. Prý by se z toho vytratila radost, se kterou svou práci dělají.

Za pultem se střídají dvě usměvavé brigádnice a můžete tu posedět jak uvnitř, tak venku. Pekárna je zařízena starým nábytkem, protože Jana s Josefem si přáli, aby se tu lidé cítili jako doma, a tak trochu jako „ve starých dobrých časech“. „Pokaždé, když někdo přijde a řekne nám, že mu u nás chutná, říkám si, že to je ten důvod, proč ve tři ráno vstávám,“ říká Jana.

Chléb, zákusky i káva

„Nejtěžší otázku, kterou mi zákazník může položit, je: Co tu máte dobrého? Na to se těžko odpovídá, když jsme všechno pekli sami,“ říká Jana. V sortimentu mají několik druhů chleba, ten podle jejich vlastní receptury nazývají Hradištský pecen. Dále sladké zákusky, které v sezoně doplňují i něčím dietním, například bezlepkovým. Pečou z místních surovin a třeba mouku, kterou si Jana moc pochvaluje, vozí z farmy Křišňův dvůr od Benešova. Specialitou je (opravdu medový) zákusek Medník s blanšírovanými ořechy, netradiční a oblíbené jsou slané buchty se zelím a uzeným masem. Můžete si dát kávu, kterou si nechali speciálně namíchat a kterou dostanete v hrníčku z keramické dílny Davidových ze Štěchovic. Nepřeprodávají cizí zboží a všechno, co tu nabízí, pečou sami, jen občas nabízí další lokální produkty. Zboží vám tu samozřejmě zabalí, ale pokud si přinesete svůj obal nebo krabičku, jsou rádi. Neplýtvat je filozofie, které tady rozumí.

Tak se tu někdy zastavte. Z křižovatky u rybníka je to sem jen pár kroků. Věřím, že vám tu bude chutnat a příjemná atmosféra místa bude zárukou, že nezůstanete jen u jedné návštěvy.

Hana Hradilová
Foto: Ondřej Pilát

Na Hradištko se vrátily plesy

Tanečně-společenský večer se konal u příležitosti 10. taneční sezóny amatérského tanečního uskupení Nech-těla odpočívát v sobotu 16. března. Společným prvkem celého programu byl taneční v mnoha podobách.

Diváci měli možnost užít si ukázky choreografií taneční školy Mariondance, akrobatického rokenrolu RNC Marko a contemporary dance v podání Šimona Kluse a pochopitelně také mohli tančit na melodii a písničky českého i světového repertoáru. Hlavním taneční hvězdou večera bylo uskupení Nech-těla odpočívát, jehož členky vystoupily celkem v šesti choreografiích. Zatančily od jednoduchých choreografií z počátku činnosti až po premiéru náročného choreografie na hudební motivy filmu Mamma Mia! v kostýmech, které ušila Dana Janů.

Do sálu zavítalo více než 230 hostů z Hradištko, z blízkého i vzdáleného okolí, někteří přijeli až z druhého konce republiky. Večer to byl skutečně v mnoha ohledech mimořádný, účastnily se ho celé rodiny – od starších dětí přes rodiče až k prarodičům a byly chvíle, kdy tančili skutečně všichni.

Za organizátorky bych ráda poděkovala všem, kteří se do příprav jakkoliv

zapojili, bylo to několik desítek lidí – od členek Nech-těla odpočívát, jejich rodinných příslušníků přes děti ze školy na Hradištko až po tým lidí, kteří pomáhali s organizací na místě. Děkujeme za všechna slova chvály i kritické podněty, co se mělo udělat jinak. Nejlepší vizitkou spokojenosti všech přítomných bylo, že během večera i po něm zaznělo mnoho výzev, že bychom měli takovou akci udělat i za rok. A tak hlásíme, že jsme rozhodnutí připravit Hradištský ples 2025. Je jasné, že se tento večer nedá opakovat. Ples bude určitě jiný než letošní tanečně-společenský večer. Chtěli bychom však zachovat určitou eleganci a noblesu této akce, ale oproti letošnímu roku pozvat živé hudební těleso.

Miroslava Flemrová
Foto: Martin Fiala

Pozvání na fotbalové jaro

Fotbalový A-tým vstupuje do jarní části soutěže, kde bude bojovat o každý bod a bude se snažit navázat na úspěchy z předchozího období. Pevně věříme, že jim místní fanoušci budou fandit a poskytnou potřebnou podporu.

Po zhruba dvouměsíčním odpočinku náš A-tým vstoupil do zimní přípravy. První trénink se konal v tělocvičně, kde nám byl nápomocný Josef Černý z míst-

ního klubu Kickbox Hradištko. Každý pátek pro nás připravoval různá cvičení zaměřená na posílení fyzické kondice. Úterní tréninky se přesunuly na umělou trávu na Zbraslav, kde jsme se soustředili spíše na zdokonalení technické stránky naší hry.

Už během prvního tréninku bylo znát, že hráči potřebovali čas na regeneraci po úspěšné podzimní části soutěže, kde jsme se jako nováčci umístili na 5. místě okresního přeboru Prahy-západ s 24 body. Individuální pozornost si získal Honza Pře-

dota, který se stal nejlepším střelcem soutěže po podzimní části s 19 brankami.

V rámci přípravy na jaro jsme absolvovali několik přátelských utkání se soupeři z vyšších soutěží, jako jsou TJ Jíloviště, SK Zbraslav či TJ Kunice. Součástí přípravy bylo i tradiční soustředění na Smržovce, kde jsme se střetli s týmem Velké Hamry U19. I přes náročný program celého soustředění jsme vyšli vítězně s výsledkem 4:2.

Jarní část přeboru je před námi a otevřeli jsme ji domácím utkáním na našem stadionu, kde jsme 23. března zvítězili nad Sokolem Holubice 5:3. Toto střetnutí se uskutečnilo 23. března. Čeká nás jaro plné zajímavých zápasů, například souboj s PFA "C" (Měchenice). Nejočekávanějším utkáním bude proti TJ Štěchovice, které se uskuteční 8. června na Hradištku. Ve Štěchovicích se nám na podzim zápas nepovedl a prohráli jsme těsně 4:3, takže máme našim sousedům co vracet.

Rekonstrukce fotbalových kabin

Díky finanční podpoře od obce jsme se po několika letech plánování konečně pustili do rekonstrukce kabin na fotbalovém hřišti. Rekonstrukce sklepních prostor, které doposud sloužily jako skladiště, se nyní proměnil v multifunkční zázemí pro naše mládežnické týmy a mužstvo dospělých.

Po dokončení všech prací, na kterých se aktivně podílí i naše dospělé mužstvo v rámci víkendových brigád, vzniknou dvě zcela nové kabiny, menší posilovna či spíše rozcvičovna a kompletně vybavená koupelna s regenerační zónou.

Kabiny se také dočkaly výměny všech starých dřevěných oken za plastová a ještě nás čeká výměna přímotopů za moderní tepelné čerpadlo pro ohřev užitkové vody i účinné vytápění.

Věříme, že nově zrekonstruované prostory budou přínosem pro celý fotbal v Hradištku a přispějí k lepším podmínkám pro tréninky a zápasy všech našich týmů.

David Zděnek

Líska se hodí k ledasčemu

Znáte oříšek z Avellany? Jistě. Dovolím si to přeložit do vědeckého názvu lísky obecné – *Corylus avellana*. Jméno *corylus* pochází z řeckého *caryon* – ořech a *avellana* se vztahuje k městu ve střední Itálii – Avella. S čím vším byla líska od nepaměti spojována?

Oblast rozšíření lísky pokrývá velkou část Evropy, Malé Asie a Kavkazu. Na severu zasahuje areál rozšíření až na Orkneje a v Norsku až k polárnímu kruhu. Ve Švédsku roste do 64. stupně a ve Finsku do 63. stupně zeměpisné šířky. Líska je v jižních oblastech rozšířena v podstatně vyšších nadmořských výškách než v severních oblastech. Horní hranice rozšíření v pohorích, jako jsou Krušné hory nebo Vogézy, je 800 metrů, v severních Alpách 1 200 m, v Korutanech 1 600 m a v Makedonii až 1 500 m. U nás roste líska prakticky po celém území, od nížin do podhůří, nejčastěji na okrajích lesů v křovinách, v okolí cest i u vodních toků. Uchytí se na hlinitých a výživných, spíše alkalických půdách s dostatkem vláhy.

Z doby římského panování je znám zá-

kon zakazující vysazování lísky ve vinohradech, aby nekradla vodu vinné révě, ale i návod na její pěstování. Přemysl Oráč při příchodu Libušina poselstva „vzal oráč otku a zarazil ji do země. Z prutu potom vypučela líska“. Karel IV. přikázal obci Stadice dodávat lískové oříšky na Hrad.

Rákoska i plot

Líska dala jméno bedýnce na uskladňování ovoce a zeleniny, které jí zůstalo, i když už je konstruována z tenkých destiček nebo z plastu. Je to pouze keř, ale listí nadělá za strom, podobně jako její příbuzná z Turecka. (K vidění u veterinářů ve Štěchovicích).

V lidové víře je to také keř chránící před škodlivou magií a přírodními katastrofami.

Z ní se kdysi vyráběly vycházkové hole a troubele k dýmčákům. Její větévky, pruty, hůlky či hole bývaly postrachem vojáků rakouské armády až do roku

1848. Až do tohoto roku si kaprál hrdě vykračoval s lískovkou zavěšenou na šavli, aby byl vždy připraven poučit podřízeného vojáka o jeho povinnostech. Podobně používali tento dar přírody i páni učitelé u svých žáčků (viz obrázek na sportovní hale na Slapech), i když u armády to bylo horší. Dnes jsou vhodným materiálem na vlastnoruční výrobu luků a šípů, pokud záček nezvolí průmyslově vyráběnou zbraň. Líska bývala vhodná na oplocení zahrad trvanlivějším plotem, než poskytovala vrba – pokud trvanlivost nebyla narušena „hodnými“ sousedy, kteří takový starší plot změnili na vydatný zdroj tepelné energie.

Hlavním využitím lísky jsou její plody. Obsahují kolem 60 % tuků a 20 % cukrů. Většina v obchodní síti prodávaných ořechů však pochází z příbuzné lísky největší (*Corylus maxima*); jejich nejvýznamnějším světovým producentem je černomořský region v Turecku. Listy jako nálev nebo odvar mohou příznivě ovlivnit zdravotní pohodu.

Nepřítel s dlouhým nosem

Na naší zahradě rostla velká líska, kterou moje paní coby děvčátko zasadila. V některých letech jsme sklídili značné množství oříšků, ovšem jen do doby, než se pod ní začaly procházet slepice. Oříšky sice neubýly, ale převážná většina byla navrtána krásným broukem jménem dlouhonos. Ten na jaře vyleze ze země, živí se zárodky plodů hrušní i třešní. V květnu se svým dlouhým nosem zavrtá do oříšku. A je po něm. Po oříšku. Ale ty popadané oříšky s krásně vysoustruženou dírkou, která umožňuje na oříšek pískat, má na svědomí jeho paní, samička dlouhonose. Ta do měkkého oříšku snese vajíčko. Vpich se zacelí a vylíhlá larva má dřevěnou ochranu a má z čeho žít. Dozrávajícím oříšek padne na zem, larva jej v několika minutách opustí a zahrabe se do země, kde se zakuklí. Některé larvy si však na zakuklení počkají další dvě tři zimy. Hádejte – uzřím-li, nezdvihnu, neuzřím-li, zdvihnu. Co to je?

Lískový prut byl věšen nad postel manželům na léčení bezdětnosti a těhotné ženy nosily větvičku s oříšky.

Panna Maria při útěku před Herodem odpočívala pod lískou. Proto hrom do lísky nikdy neuhodí. Větvička lísky zastřešená v okně chrání dům před bleskem. V lidové víře je to také keř chránící před škodlivou magií a přírodními katastrofami. Byla spojována s ochranou před hady, podle legendy sv. Patrik vyhnal hady z Irsku pomocí lískové hole. Zároveň se však pod kořeny starých lísek napadených jmelím nachází *Haselwurm* (lískový červ), had s bílou korunkou, jehož snědení dodá člověku zázračnou moudrost a moc. Dále je líska spojována s plodností a sváděním. Lískový prut byl věšen nad postel manželům na léčení bezdětnosti a těhotné ženy nosily větvičku s oříšky. Německý výraz „*in die Haseln gehen*“ znamená „jít do lískového keře“, jít souložit.

„Dábel předal čarodějnicí lískový prut a poručil jí, aby s ním mrskla o vodu v potoce. Poté nastala průtrž mračen.“

Na lískové pruty, které slouží také k přivolání deště, ukazují i inkviziční protokoly ze 17. století, kde je napsáno: „Dábel předal čarodějnicí lískový prut a poručil jí, aby s ním mrskla o vodu v potoce. Poté nastala průtrž mračen.“ Pruty zároveň sloužily i k uklidnění počasí.

Dnes již pominulo nebezpečí existence lísky pro vojáčky, žáčky i ježibaby. Zůstalo však pro alergiky sledující denní pylové zpravodajství.

Vladimír Glasnák

Poděkování Zpravodaji

Vážená redakce,

reaguji na váš úvodní článek ve Zpravodaji. Rozhovory se členy zastupitelstva mě přímo nadchly. Zrovna tak návrhy studentů architektury. Návrh č. 8, bydlení pro seniory je super, ale člověk nemůže být sobec. Děti jsou budoucnost Hradištko a jídelna č. 7 je nádherná. Dokazují to jejich nápady na vylepšení obce a teprve to byli žáci 6. třídy. Taková lanovka z Ovčiček do Štěchovic, to by byla opravdu jízda, k tomu je namalován i projekt, nebo pítka na vodu a jiné nápady. Třeba i z nich budou jednou architekti. Lékařský dům č. 5, co k tomu dodat, ten je taky potřebný. Paní Kostečkové i panu R. Zdeňkovi přeju, aby se jim podařilo realizovat nejen projekt hřbitova, o kterém se jednalo již několik let zpětně, ale podporu všech zastupitelů k uskutečnění jejich plánů.

Bývalo dobrým zvykem, když někdo žádal o povolení stavby, přístavby, studny apod., že odpracoval několik hodin pro obec. My ze Sekanky jsme pomáhali na úpravě terénu při stavbě mateřské školky a také při stavbě školy. Dokázali jsme, že i my ze Sekanky umíme přiložit ruku k dílu ve prospěch naší obce. Když nás v 60. letech minulého století p. Hoznourek převážel od vlaku přes Sázavu i s kočárky a my jsme děti vynášeli po skále nahoru, (později naši tátové a manželé s krumpáči a majlíky budovali brigádně schody), netušili jsme, jak bude po letech Hradištko krásné.

Není co závidět zastupitelstvu obce, proto jim musíme držet palce a přát jim hodně zdraví a sil k realizaci plánů!

Eva Čížková

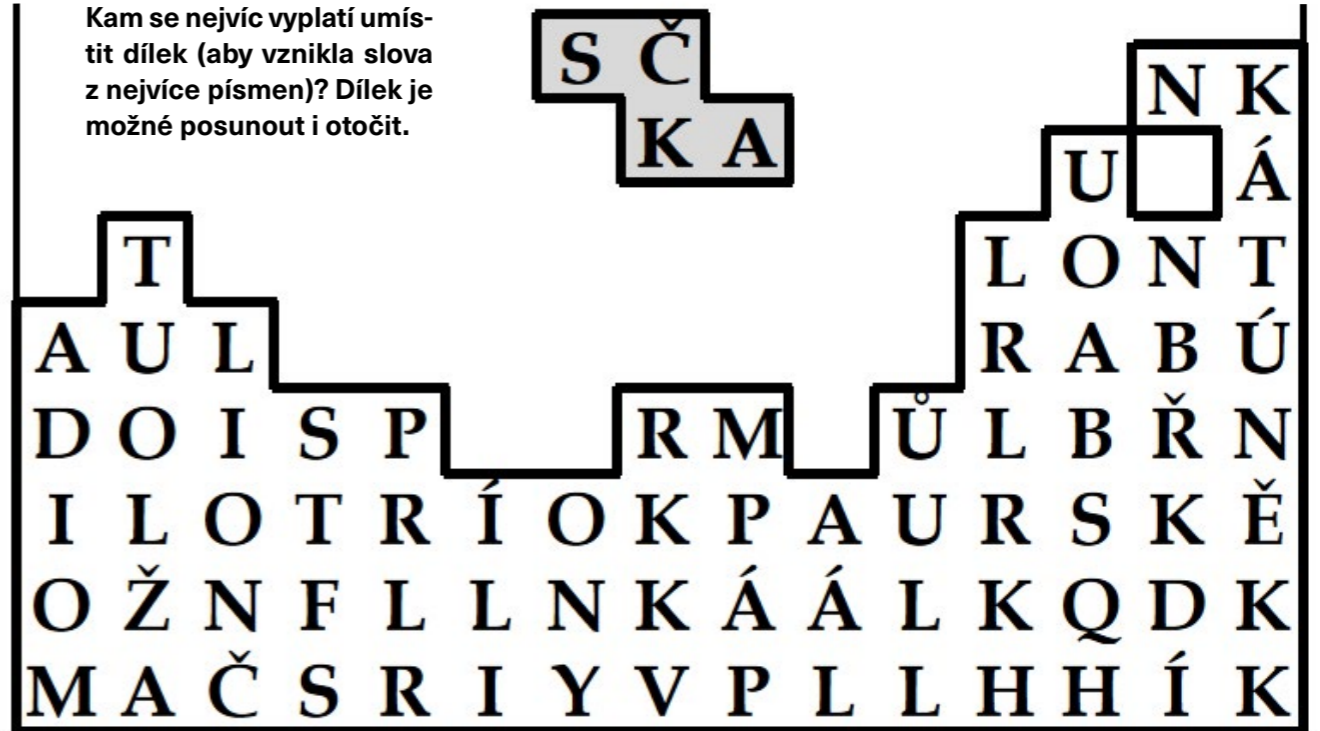

Osmisměrka-tetris k hraní a stažení zde:

joniadabach.itch.io/tetrismerka

Autor: Jonáš Šafránek

Kam se nejvíc vyplatí umístit dílek (aby vznikla slova z nejvíce písmen)? Dílek je možné posunout i otočit.

 Obec Hradištko vás srdečně zve

K ÚČASTI NA PIETNÍ VZPOMÍNCE NA UMUČENÉ Z KONCENTRAČNÍHO TÁBORA HRADIŠTKO

dne 8. května 2024 v 11 hodin

u pomníku obětem 2. světové války v Hradištku

www.hradistko.cz

100 **ČESKOMORAVSKÁ MYSLIVECKÁ JEDNOTKA**

MYSLIVECKÝ SPOLEK MEDNÍK VÁS ZVE NA

okresní kolo soutěže pro Prahu-západ O ZLATOU SRNČÍ TROFEJ

v neděli 19. května 2024 ve 13 hodin
myslivecká chata MS Medník

SOUTĚŽNÍ KATEGORIE:

- kategorie A: 3.-5. třída ZŠ
- kategorie B: 6.-9. třída ZŠ
- nejmladší: od 6 let do 2. třídy ZŠ

Soutěžící prosíme o přihlášení (jméno, věk/kategorie) na e-mailovou adresu msmednik@seznam.cz do 12. května 2024.

Doprovodný program: laserová střelnice, lukostřelba, střelba ze vzduchovky, sokolník. Občerstvení zajištěno.

Obecní knihovna Hradištko vás zve

ŠPANĚLÉ NA HRADIŠTKU

DOSUD ZAPOMENUTÁ HISTORIE

přednáší Unai Eguia a Anton Gandarias

úterý 7. května 2024 v 18.00 hodin

V pobočném koncentračním táboře Hradištko bylo během války vězněno asi čtyřicet španělských vězňů. Většina z nich zde zemřela, jen několika se podařilo přežít. Dozvíte se o jejich konkrétních cestách a o tom, jak jejich příběhy, a dokonce i místo uvěznění a smrti vyšly najevo teprve nedávno díky pátrání jejich příbuzných a historiků. Ti společně odhalili další neuvěřitelný příběh o statečnosti a lidskosti. František Suchý, tehdejší správce krematoria Strašnice, navzdory hrozcímu postihu ukryl popel mnohých válečných obětí a uchoval tak jejich památku.

Přednáška bude tlumočena do češtiny.

Obecní knihovna Hradištko, Chovatelů 500, <http://knihovna.hradištko.cz>, knihovna@hradištko.cz, tel. 731 658 505

Obecní knihovna Hradištko vás zve

POVELIKONOČNÍ ROZJÍMÁNÍ

Margit Koláčková: Violoncello a srdce

neděle 14. dubna 2024 v 18 hodin

Zastavte se uprostřed každodenního shonu a nechte se unášet podmanivými tóny a vibracemi violoncella. Projekt je koncipován k probouzení vnitřního já v jeho pravdivosti, velikosti, soucitu a lásce. Jedinečná slova Ježíše Nazaretského a klasická hudba, hřejivé tóny cello a zpěvu při meditaci i modlitbě, hudební improvizace k harmonizaci čaker, velikononoční příběh a lidová hudba.

Na společný čas se těší MARGIT - profesionální hudebnice, lektorka jógy, absolventka kurzů muzikoterapie, poradních kruhů, jógové terapie. Spojila své letité zkušenosti z jógové praxe a praxe profesionální violoncellistky a vytvořila léčivý projekt Violoncello a srdce. Dovolte hudbě, ať vám dá křídla!

vstupné 250 Kč

Obecní knihovna Hradištko, Chovatelů 500, <http://knihovna.hradištko.cz>, knihovna@hradištko.cz, tel. 731 658 505

HASIČSKÝ SBOR HRADIŠTKO

POŘÁDÁ

PÁLENÍ ČARODĚJNIC

30. DUBNA 2024 OD 17⁰⁰ V AREÁLU HASIČSKÉ ZBROJNICE

PROGRAM PRO MALÉ OD 17⁰⁰
 OPĚKÁNÍ BUŘTŮ NA OHNÍČKU
 VÝROBA MALÝCH ČARODĚJNICEK
 SOUTĚŽE A HRY PRO DĚTI

SOUČÁSTÍ ODPOLEDNE BUDE POSVĚCENÍ NAŠEHO NOVÉHO HASIČSKÉHO FORDU TRANZIT PANEM FARBÁŘEM DEBEKEM ZE ŠTĚCHOVIC PO SETMĚNÍ ZAPÁLENÍ HRANICE

PROGRAM PRO VELKÉ 20⁰⁰ - 03⁰⁰
 ZÁBAVA DO HLUBOKÉ NOCI PŘI HUDBĚ KAPELY **KEG**

VSTUP ZDARMA

PIVO - LIMHO - BUŘTY A OSTATNÍ OBČERSTVENÍ ZAJIŠTĚNO

OBEC HRADIŠTKO SI VÁS DOVOLUJE POZVAT NA HRADIŠTSKOU POUŤ

V CENTRU OBCE ~ LUNAPARK TRÁŠKA - POUŤOVÉ ATRAKCE

5. - 9. června 2024

8. 6. AREÁL HASIČSKÉ ZBROJNICE

ODPOLEDNÍ PROGRAM 15⁰⁰ - 18⁰⁰
 VYSTOUPENÍ MÍSTNÍCH TANEČNÍKŮ A TANEČNIC

V 17:00 KONCERTNÍ VERZE MUZIKÁLU **MAMMA MIA** S BOŘKEM SLEZÁČKEM, JITKOU ASTEROVOU A PETROU PETERKOVOU

HASIČSKÁ ZÁBAVA POD ŠIRÝM NEBEM

19⁰⁰ - 03⁰⁰

BIG ROCK - 19⁰⁰ - 23⁰⁰
PETR URBÁNEK - 23⁰⁰ - 03⁰⁰

MAMMA MIA
 MÚZKA SLEZÁČEK, JITKA ASTEROVÁ, PETRA PETERKOVÁ

PIVO BUDEME TOČIT I DO VAŠICH PŘINESENÝCH SKLENIC OBČERSTVENÍ ZAJIŠTÍ PO CELOU SOBOTU HASIČI

NOVOTNÝ s.r.o.

PALIVOVÉ DŘEVO

Měkké, tvrdé, třísky, štípané, špalky
doprava až k vašim dveřím, skládání do dřevníků.

STAVEBNÍ ŘEZIVO

Prkna, latě, trámy, doprava hydraulickou rukou.

775 153 611
radimnovotny@atlas.cz
Hradištko Rajchardov, Naděje 430

DŘEVO JE NAŠE VÁŠEŇ, VAŠE SPOKOJENOST JE NAŠE PRIORITY!

Levandulov u Žemlíků

Lokální pěstování květů k řezu a sušení

Možnost zakoupení v samoobslužném Květánku na Hradištku

Vážeme dárkové kytice různých velikostí
 Svatební květinový servis
 Věnce
 Svícny

Adresa: Pod Linkou 482
 Hradištko - Brunšov
 Objednávky na tel: 733 350 704
 Email: v.plechingerova@seznam.cz

FB: levandulov
 Instagram: levandulov

Zde vždy najdete aktuální informace o otevření květánku a aktuálním růstu rostlin

Koupím RD, chatu, chalupu v obci Hradištko a okolí. Stav nerozhoduje. Jsem přímý zájemce. Tel. 604 215 677.

Podmínky a ceník inzerce najdete na: www.hradištko.cz/moznosti-inzerce-ve-zpravodaji

"Viribus unitis"
Společnými silami
dokážeme velké věci.

Taneční skupina
Nech-těla odpočívá
oslavila 10 let.

